

Kongresas ir Prezidentas

Atstovų butas sutiko suteikti prezidentui teisę tavorinius laivus ginkluoti (403 prieš 13), tik atmetė "visas kitas priemones". Senate gi buvo varoma obstrukcija, ligi 64-tas kongresas nebuvo uždarytas — ligi kovo 4 d. 12 val. dieną. Vadinausi, visas kongresas nesuteikė prezidentui galios laivus ginkluoti. Bet tai anaipolt nereikiška, kad kongreso didžiuliai būtų prieš tą ginklavimą ir prieš neįsiveigiamai plaukiantį iš to karą: mes jau matėme, kad atstovų bute beveik visi tai paturi, o senate iš 96 visų senatorių 75 už tai stovja; iš 531 visų kongreso atstovų (abiejose butuose) daugiau kai 500 griežtai už laivų ginklavimą stovi.

Kodel gi tad kongresas negalėjo tos teisės suteikt prezidentui? Tikrai delto, kad maziukė senato dalis pasinaudojo ta teise, kad senate negalima apribuoti arba uždaryt debatų kokių-nors klausimu, jei bent vienas senatorius prieš tai stovės: 11 senatorių, La Follette vedamų, kalbėjo, kalbėjo ir kalbėjo, kol neteėjo kongreso uždarymo valanda.

Vienok labai klaidinga būtų iš to daryt išvada, kad tuo bu-

du galys būti sustabdytas karas: viena, jei tai ištikrųjų galėtų kliudyt dideli senato didžiuliai didžiojo kapitalo užgaidas vykdynt, tai jie lengvai prašalint gali tą senato taisyklę, kuri leidžia jo nariams begalo kalbėt; antra, prezidentas su savo pagalbiniškais atsidėję išėjo tarp senų, supelijusių įstatymų kokio plyšelio, kuris galėtų jam leisti pačiam, be kongreso nutarimo, ginkluoti laivus. O jei pasirodytų, kad tokio tinkamo plyšio nėra, jei neparanku būtų prezidentui ant savęs imti visą atsakomybę, tuomet jis susauks extra kongreso posėdį ir atsieks savo. Juo drąsiau jis elgsis, spiriamas didžiųjų kapitalistų reikalų, kadangi protestantų eilės vis labiau paralyzuoja joms pačių neva draugų: vis daugiau atsiranda atsimetėlių, renegatų dargi socialistų eilėse, ypatin-gai jų viršūnėse; Darbo Federacijos "vadai" jau dabar remia valdžią. Smulkioji buržuazija, kaip ir Europoj, panašioje svarbioje valandoje pradės šokti pagal kapitalo dūdą. Tai mato Wilsono valdžia ir delto nenuolaidžiai eina prie savo tikslo. Taigi, karo pradžios jau nebeilgai reikės laukt.

Ką kalbėjo internacionalas apie tėvynės gynimą

L. Trocki.

Tvirčiausias Antrojo Internacionalo partijos karo pradžioje prisidėjo prie savo krašto viešpataujančiųjų klesų ir pašaukė darbininkus po šalies gynimo vėliava. Tai yra pamatinis dės-nis viso krizio, kurį dabar gyvena pasaulio darbininkų judėjimas.

Yra nemaža socialistų, ypatin-gai čia, Amerikoj, — kurie sa-ko: "Ar tikslai buvo vokiečių, prancūzų, austrų, belgų ir kitų partijų taktika, ar ne, tai kitas klausimas. Arčiausias tarptautinis kongresas išnagrins tą klausimą, pasiremdamas visu ka-ro patyrimu ir prieš prie šio-kinių ar tokių mums visiems ver-stinų išvadų. Bet viena yra ne-abejotina: Antrasai Internacio-nalas pripazino savo krašto gy-nimo pareigą, ir stipriausias Europos partijos dabartiniame kare elgėsi visai sutartinai su tuo principu."

ant jų krašto užpuola. Priešin-game atsitikime jie turi savo valdžiai paskelbti griežtą kovą, atmetę "tėvynės gynimo" parei-gą.

Tokia buvo, apskritai imant, ir Bebelio nuomonė. Jis kelis-ryk išsitarė, kad tik tuomet "im-siųjų šautuvą ant peties", jeigu Vokietija bus užpulta. Tuo plačiai pasklidusiu žvilgsniu, šalies gynimo principas nesiro-do absoliutis (visuotinis) — jis galima pritaikyti tik prie vadina-mųjų apsigynimo karų, taigi ir negali teisinti tuo pačiu laiku vientų ir kitų socialistų politiką abiejose apkasų pusėse.

Argi tai tiesa? Ne, ne tiesa. Socialistai, kurie tvirtina taip, kaip kątik nurodėme, daro dvi paklaidas: pirma, jie pasirodo nežiną tikrų Antrojo Internacio-nalo paziūrų; antra, jie visiškai nesako, ką jie supranta šalies gynimo vardu.

Jeigu "tėvynės gynimas" yra vienas socialistų pasauliavalgos principų, tai aišku, kad kiekvie-no krašto socialistai karo metu turi eiti išvien su savo valdžia, vistiek, kaip, kodel ir kokiais tikslais įvyko kruvinas susiduri-mas: nes karas, kaipo karas, gresia kiekvienai kariaujančių "tėvynių".

Bet ar Antrasai Internacio-nalas pripazino šitą susiaurintą ir tik tam tikrose aplinkybėse tėvynės gynimo principą?

Nieko panašaus nebuvo! Vokietijos s.-d. partijos suvaziavi-me Essene, kame keli metai at-gal prieš dabartinį karą buvo gyvildenamas šis klausimas, Be-belio pažiūros susitiko griežto atremimo, ir pirmiausia iš Kaut-skio pusės. "Mano nuomone, — jis atsakė Bebeliui, — mes nie-ku būdu negalime pritari ti kar-ingam valdžios upui kiekvieną sykį, kada mes esame įsitikinę, kad mums gresia apsigynimo karas... Tokios atsakomybės aš negaliu ant savęs imtis. Aš ne-galiu duoti garantijos (laido), kad kiekviename atsitikime mes galėsime aiškiai atskirti ir nusta-tyti, ar valdžia mus apgaudinėja, ar jiniai, ištikrųjų, gina šalies reikalus nuo užpuolimo ka-ro. Vakari užpuolimo karą ve-dė vokiečių valdžia, rytoj — prancūzų, ir mes negalime žino-ti, ar poryt tokia nepasirodys ir anglų valdžia... Tai nuolat keičiasi... Ištikrųjų — tęsia Kautskis svarbiausioj savo kal-bos daly — karui ištikus mes turėsime prieš save ne tautinį, bet tarptautinį klausimą, kada-gi dviejų didžiųjų valstybių ka-ras virs pasaulio karu, kuris ap-ims visą Europą, o ne tik dvi šalis. Vokiečių valdžia vieną gražią dieną, vienok, galėtų įti-kinti vokiečių darbininkus, kad tai juos užpuolė; prancūzų val-džia taip-pat galėtų įtikinti prancūzų darbininkus, ir tada galėtų būti karas, kuriame vo-kiečių ir prancūzų darbininkai lygiu užsidedimu sektų savo valdžiomis ir vieni kitiems

pliaustų gerklės. Šito butinai reikia vengti, ir mes šito išven-gsime, jeigu vartosime ne už-puolimo karo mastą (kriterijų), o mastą proletarijos reikalų, kurie sykiu yra ir tarptautiniai reikalai".

Šita Kautskio kalba, kurią ga-lima vadinti pranašinga, rodė visą melagingumą tvirtinimo, buk Antrasai Internacionalas savo krašto gynimo principą laikęs socialistų politikos aksioma (t. y. tokia tiesa, kuri ma-to visi ir kuriai todėl nereikia jokių prirodymų). Kautskis, neabejotina Antrojo Internacio-nalo dvasinė galva, atmetė tą principą ne tiktai plačiaja (ab-soliučia), bet ir susiaurintą jo prasme, tai yra vartojimą vadi-namam gynimosi kare. Jis rei-kalavo, kad socialistai savo poli-tikoj delei karo vaduotųsi ne "savo šalies" reikalais, o tarp-tautiniais proletarijos reikalais.

Kaip gi, tačiau, yra su forma-lėmis Antrojo Internacionalo kongresų rezoliucijomis? Ar jos pripazįsta neginčijamą savo šalies gynimo dogmą? Ar jos ap-siribuoja gynimosi karu, kaip Bebelis? O gal visai atmeta tą mastą, kaip atmetė Kautskis savo Esseno kalboj prieš Bebe-lį?

Kas užsidos darba rimtai perskaityti Antrojo Internacio-nalo rezoliucijas sąryšyje su taja idėjiniai — politine atmo-sfera, kurioj jos buvo gimdomos, tai tikrai prieš išvados, kad Antrasai Internacionalas visai neturėjo kolektyvio (bendro) at-sakymo į tą klausimą. Kuone visos delei to rezoliucijos pasi-žymi arba aiškumo stoka, arba prieštaravimu. Bet vistiek ne-abejotina galima atrasti, kad, juo tolyn, juo labyn senasis tautiniai-demokratinis "tėvynės gynimo" principas traukėsi at-gal prieš tarptautiniai-socialisti-nį uždavinį — kovą prieš imperi-alizmą, apskritai. Rezoliucija pastarajo Bazelio kongreso spe-cialiai sušaukto karo klausimams svarstyti, ne žodelio ne-burbtelėjo apie šalies gynimo "pareigą", ir stato visų į imperi-alistinę skerdynę įtrauktų kraštų socialistams kitą, augė-tesnę pareigą: laikyti tarp savęs nenutrauktus ryšius karo metu, drauge kovoti delei kuogrei-čiausio karo baigimo ir išnaudo-ti karo pagimdytą krizį ir minių sujudimą kuogreičiausiam kapi-talistinės tvarkos sugriovimui.

Tokiu būdu pasirodo visai nepamatuoti visi tvirtinimai, buk social-patriotai tikrai vaduojasi Internacionalo principais, o tarp-tautiniai socialistai nuo jų nu-krypę prie anarchizmo. Nely-ginamai geresniu pamatu gali-ma sakyti, kad social-patriotai randa savo politikai teisinimą konservatyvėse tautiniai-demo-kratinėse Antrojo Internacio-nalo ideologijos liekanose, o tarp-tautiniai socialistai, susivieniję Cimmervalde ir Kintalėj, reiški-jojo visuomeniai-revoliucines tendencijas, kurios praityj bu-vo aiškiausia išdėstytos Baze-lio kongreso rezoliucioj.

Visas valdžios socialistų kly-kymasi nuo pirmosios karo die-nos liudija, kad jie visai netu-derjo po kajo tvirto principų pa-mato. Abiejų kariaujančių la-gerių social-patriotai nemanė, kad būtų galima pasitenkinti pliku tėvynės gynimo principu: Visi jie kokių-nors pagalbiniiu principu bandė išteisinti savo bendradarbiavimą, kiek jų spē-mos nešė, tautų skerdynėj.

Seidemanas ir jo draugai kal-bėjo, kad tai esąs "karas prieš carizmą". Ged'as, Vandervelde ir Plechanovas tvirtino, kad tai esanti kova prieš prūsų milita-rizmą. Be to, ir vieni ir kiti pergalės keliu ketino "išliuosua-sią" mažąsias ir silpnąsias tau-tas, įsteigij tautų sąjungą, pa-šalįsij nuolatinės armijas ir tt., ir tt., ir tt.

Dabar visiems aišku, kad vi-si tie žadėjimai pasirodė apga-

lėtinomis iliuzijomis (svajonė-mis). Bet nereikėjo turėti ne-paprasto pranašo talento, kad būtų galima išanksto įspėti grei-tą jų griuvimą. Iškur atsirado pas abiejų lagerių social-patrio-tus psichologinis reikalas da-binti imperialistinę skerdynę "liuosavimo" ruožais? Visiškai aišku, kad jei jiems būtų rode-sis "tėvynės gynimo" principas toks aiškus ir nepajudinamas, jie nebutų stengęsi jo papildyt išsvajotais pasiulymais ir nebu-tų davę kapitalistiniui karui de-mokratinių revoliucijų tvieriamų jų ypatybių. Juo labiau, kad liuosuojami karo uždaviniai ne-ša savyje užpuolimą ir tuo būdu susiduria su šalies gynimo prin-cipu.

Bet jei tėvynės gynimo idėja buvo tokia abejotina ir prieš-taraujanti dargi prieškarinio so-cialdemokratijos patyrimo žvil-gsniu, jei dvasiniam Antrojo Internacionalo skarbe social-patriotizmas visiškai nerado ne-abejotinos ir tvirtos atspirties, tai kuo gi išaiškinti, kad didžiausios socialistų organizacijos ir intakingiausi Antrojo Internacio-nalo autoritetai taip verks-magai pasivadė imperialistinei valstybei jos didžiausių nusidė-jimų valandoj?

Tai didelis klausimas. Mes pasistengsime duoti į jį atsaky-mą kitam straipsnyje.

Iš "Novi Mir" vertė T. Goris.

Delei "Kovos" pagerinimo

Man labai tankiai prisieina girdėti net iš pačių sąjungiečių deėjimų delei "Kovos" nesipla-tinimo. Bet kodel gi draugai tyli ir nenurodo, kokiū būdu ir kokiais keliais galima būtų prieti prie jos didesnio išpla-tinimo ir padvigubinimo "Ko-vos" prenumeratorių skaičiaus? Arba kodel gi nenurodo tų kliu-kių, kurios tam plėtojimuisi ken-kia? Gal būtų galima jos prašli-nti? Šitas klausimas jau nuo seniai stovi mano omenyje, bet aš vis tylėjau, nes mačiau, jo-gei pirma nebuvo galima nieko geresnio tikėtis, nes nebuvo kam rupintis "Kovos" reikalais. Bet dabar, kuomet pamačiau, jogei drg. V. Kapsukas sud. Vidi-ku su pasivėntimui ir energija darbuojasi delei "Kovos" pageri-nimo, tai ir reikia nurodyt, kas dar neaišku arba nepatirta, kas turėtų būti prašalinta arba pa-pildyti tie nedatekliai, idant "Kova" gautų dar didesnę sim-patiją ir pritrauktų ir nesusi-pratusius darbininkus prie skai-tymo, nors tiek daug, kiek skai-tytojų turi kiti privatiniai socia-listų laikraščiai, kurie net kur-te pakliau užgimė negu "Ko-va."

Man tankiai prisieina kalbė-ti su sankrovininkais apie laik-raščius, kuriuos jie pardavinėjo, bet nei nuo vieno negirdėjau, kad "Kova" būtų reikalaujama pavieniais numeriais arba kad ją kas indomautų. Kodel taip yra, aš tikrai nežinau, bet aš bandysiu iš patyrimo nurodinė-ti, delko taip gali buti.

Paklausus vieno, kito tokio sankrovininko, kodel jie nelaiko savo krautuvėse "Kovos", kaip susitarė, atsako: "Kad "Kovos" niekas neperka". Paklausus apie kitus soc. laikraščius, ar perka, atsako: "Štai "Keleivio" kas sa-vaitė parduodu apie 100 ekz., "Laisvės" taipgi daug parduo-dame... Nusiskundžia, kad "Kovoj" nieko gero nėsą, be to dar Sąjungos organas — žmonės juomi neįdomauja.

Neseniai prikabinau vieną sankrovininkų, kad užsiprenume-ruotų "Kovos" bent 5 ekz. Jis manęs paklausė, bet susitkęs skundžiasi, kad negalys jos pa-duoti. Kitus laikraščius par-duodąs ir jų klausia, bet pasiul-lijus "Kovą" numoją ranka. Nu-ėjau paziūrėti — radau visus numerius beturįs, ir tokiu būdu buvau priverstas "Kovą" sulai-kyt.

Tankiai įeina žmonės į mano dirbtuvę ir prašo laikraščių pasi-skaityt. Pasiulius "Kovą", nei-ma. "Gal turite "Keleivį" — klausia. — "Kuomi gi "Kel." geresnis, kad klausiu? — "Taip, gera ir "Kova", bet aš nelabai geras akis turiu jai skaityti. "Keleivio" raidės stambesnės. Ir aš noriu matyt, ką "Maikis su Tėvu" kalba. O gal yra kas iš Montello? Ir šiaip "Keleivy-je" įdomių žinių yra"... Pana-šiai kalba ne keli žmonės, bet didžiulia.

Kiekvienas daiktas, neturintis pritraukimo prie žmogaus jaus-

my, ar tai mašina ar kits kas, kaltas pats, o ne kas kitas. Jis gerinamas, tobulinamas, idant turėtų didesnio pritraukimo, o dar labiausiai reikia taip daryt su laikraščiais. Bet kaip sykis "Kovai" stoka tos grožybės šaltinio arba viliojančių žmonės "monų", kuriais galima būtų pritraukti publiką ir tt. Pirmiausiai "Kovai" stoka tinkamo vardo, kaip kad kiti laikra-ščiai turi, ypač "Keleivis". Pa-sielvus ant pirmo puslapio, vir-šuje matai eiles didelėmis rai-dėmis rodančias svarbesnias ži-nias, kurias skaitytojai seka ir iškō kas įdomiau. Paskui, stoka karikatūra, piešinių iš bent ko-kių šaltinių, ar tai rimtų arba satyros formoj, jeigu nedaugiau, tai nors ant pirmo puslapio, nes žmonės į tai labai kreipia atydytį, pavyzdžiui kaip "Kele-ivys" buvusis Karuzos atsilankio-mas pas popiežių, apie Gugio vestuves; stoka įdomesnių žinių apie karą ir šiaip žinių iš Lie-tuvos, pavyzdžiui, kaip va p. A. Bulotos laiškas: "Atsargiau su visuomenės pinigais" ir kaip vo-kiečiai su šienų apkrautu laivu per Kielio kanalą išvaziavo ir tt. Mat, žmonėms yra apie ką kalbėti ir spręsti, interesuotis, kaip buvo, kokiame laikraštje matė, o tuo pačiu laiku įdomau-ja ir laikraščiu ir laiko jo skil-tis, kaip kokią relikviją. Tokiu būdu laikraštis pagauna didelės intakos tarpe visuomenės. Tuo tarpu apie "Kovą" išgirsti nema-lonių išsitarimų, kaip va, vasa-rio 13 d. šių metų, įėjęs į vieną sankrovą, išgirdau moteriškę klausiant "Kel." Patariau jai nusipirkti "Kovą", kuri varte-liojosi ant stalo. Gavau atsaky-mą, kad "Kovoj" nieko gero nėsą... "Aš myliu "Laisvę", "Keleivį"..."

Taip-pat "Kovai" stokuoja trumpų žinučių — koresponden-cijų iš lietuviškų kolonijų. To-kiomis žinutėmis, matyt, žmo-nės interesuojasi, nes korespon-dencijose tankiausiai buna kas-nors kritikuojama, pajuokijama, kaip politiniame, taip ir ekono-miniame gyvenime.

Taigi tą laikraštį, kuriame bu-na daugiau įvairumų, tą laikra-štį užsisako arba perka. Bet mu-šios korespondentai, net patis kuopiečiai, daugiausia bendra-darbiauja privatiniams soc. lai-kraščiams, o ne savajam orga-nui.

Iš antros pusės, negalima nei perdaug kaltinti ir koresponden-tų, nes tokiame atvėjyje kaip "Kova" ikišiol elgdavosi su ko-respondencijomis, negalima jai bendradarbiaut. Svarbiausia yra tai, kad "Kovoj", matyt, nebuvo tvarkos, nes ten dingda-vo raštai. Kiek sykių budavo parašysį ką-nors, "Kova" nei patalpins, nei duos atsakymą. Pasirodo lyg negavusi nieko, ir tokiu tai būdu prisieina kreiptis į kitą laikraštį.

Taip-pat ir "Kovos" turinys turėtų būti geriau sutvarkytas, bent kad nedėtų ant pirmojo puslapio apžvalgų bei kurio ki-to ilgo straipsnio, bet turėtų

buti trumpesnės ir įdomesnės žinios, geriau sutvarkytos.

Du svarbiausiu dalyku, kur-iuos butinai reikėtų "Kovai" pa-keisti, tai yra pakeisti smulkia-sias raides ir įgyti stambesnes, jeigu nevisas, tai nors pusė arba kiek-nors ant pirmojo puslapio, pavyzdžiui, kaip "Naujienu". Antras svarbiausias dalykas tai tas, kad "Kova" turėtų nesivė-lint — ne pėtnyčioj arba suba-toj įseiti, kaip kartais pasitaiko. Nereguliaris ėjimas irgi daug kenkia. Mano supratimu, "Kova" turėtų eiti, jeigu ne seredoj, tai butinai ketverge, nes laikraštis išeinantis sykį į savaitę, o dar vėliau, negu kiti, nustoja svar-bos.

Taigi, mano supratimu, pada-rius "Kovą" maž-daug pagal šių nurodymų, tai yra padarius ją labiau pritraukiančia visame kame, galima būtų ją kurkas daugiau išplatinti tarpe darbi-ninkų ir be didelio vargo, ir žmonės ją labai mylėtų. Negana to, reikia ir patiems socialistams prie "Kovos" platinimo daugiau energijos pridėti, kaip prie "Ke-leivio" ir kitų laikraščių plati-nimo". Pavyzdžiui, F. J. Bago-čius atvaziuoja į Montello su prakalba ir praneša publikai, kad tėmytų "Keleivį", nes jame bus aprašyti svarbūs dalykai ir tt. Ir patis kuopiečiai giriasi, kad, siulydami "Kel." prenume-rą, gauna kaukur ir sluoty, bet vistiek nepaiso ir platina jį. Tai kodel gi negalima ir "Kovai" taip pasiaukaut? Žinoma, gal sakysit, kad "Kova" brangesnė ir sunkiau ją įsiulyti arba, pa-skaityt tulą laiką "Kovą", paskui atsmeta. Taigi reikia jį, kiek galima, piginti ir padaryti, kad didžiuliai jį būtų įdomi ir tt.

"Kova" turėtų tvirtiau atrem-ti klerikalų užmetimus ir uoliau kritikuoti bažnytninius prietarus, nes tai laisvamaniams tinka, o kaip sykis "Kova" to neseka, todėl ir kunigija "Kovos" taip negarsina iš sakyklų, kaip kitus socialistų laikraščius. Gal drau-gai manytų užmesti, kad "Ko-va", kaipo Sąjungos organui, nepritikytų sekti "čigoniską" tak-tiką, bet buti rimtam? Bet kol-kas didelio rimtumo irgi nega-lima laikytis norint ją išplatinti-esmu girdejęs iš kai-kurių inte-ligentų, kad rimtas laikraštis tarpe lietuvių kolkas da ne pa-gėidaujamas. Ar šiaip, ar, taip, bet kad galėtų įgyti "Kova" pir-menybę, turime taikinti ją prie žmonių upo. A. Liutkus. Montello, Mass.

Ar jūsų kūdikis miega gerai?

Ramus, pasisilintis miegas yra ženklų, kad kūdikis sveikas ir tinkamai maitinamas. Jeigu kūdikis esti neramus ir nuolat verkia, tai galima dalei-sti, kad kūdikiiui teikiamas mait-stas yra neatsakantis. Negalint savo kūdikį maitint krutim, mė-gink

Tai yra švarus, maistingas ir lengvai prirengiamas maistas, ku-riuo tukstanciai kūdikių užau-go į stiprius ir sveikus žmones.

Iškirk šį kuponą dabar ir pri-siųsk jį pas (KA) Borden's Condensed Milk Co. New York City, N. Y.

Pilnas Vardas Adresas

Klerikalai ir streikai

1913 M. PHILA. STREIKAS.

Philadelphijoj yra keli cukraus fabriai, kuriuose dirba apie 5 tukstančiai darbininkų. Daugiausia tai ateiviai: lietuviai, lenkai, rusinai, italai ir kiti. Koks jų buvo padėjimas, apie tai mes skaitome 1913 m. Streikių Presos Komiteto pranešime:

"Vargingas padėjimas darbininkų, dirbančių cukraus dirbtuvėj Sprekel Refining Co. Jau suvirš 25 metai, kaip toj dirbtuvėj lietuviai ir lenkai dirba už mažą mokesį, gaudami vos 13 centų į valandą. Darbo diena 12 valandų. Apie 7 metai atgal miestas privertė pakelti mokesį ligi 15 centų į valandą. Tolesniai, kada prasidėjo streikas Brooklyno cukraus fabrikuose, to paties trusto, tąsyk Philadelphijos "darbdaviai", pasigerindami, kad nesukiltų ir čion darbininkai, pakėlė ligi 16½ cento už darbo valandą. Tą užmokesį gaudami, dirbam sunkiai; kompanija sumazino darbininkus: kur pirmiau dirbo 10, dabar turėjom dirbti tą patį darbą 5 ar 6 darbininkai... Kitur dirbantieji žmonės praminė musų fabrikus pragaru, delto, kad be jokio atsilsio čia dirbom visas šventes, nuvargę, be paigės. Da 4 mėnesiai atgal valdžia uždraudė dirbti šventes, tai kompanija sumanė da mažinti darbininkų skaičių... Tokiu budu daugiau nebuvo galima uždribti, kaip po 18 iki 20 dolerių į dvi savaitis".

McCahan fabrike buvo toks jau išnaudojimas. "Dauguma darbininkų pirkto darbą nuo bosų. Ne tik ką įstodami davė penkines, dešimtines, bet daugelis raskdavosi ir po kelioliką metų ten dirbančių ir vis da mokesį mėnesines duokles po kelius dolerius bosams".

Jokios darbininkų organizacijos, jokios unijos nebuvo, ir bosai, kaip norėjo, taip elgėsi su darbininkais. Nieks už darbininkus neužsistojė, nieks neiškino jiems jų reikalų, o tik visokie "geradėjai" iki gyvos mėsos jų vilnas kirpo. Antgalo, ir cukraus darbininkų pradėjo atsidiaryt akis. Jie pradėjo organizuotis į savo uniją. Bosai, sužinoję per savo šnipus, kas įsirašė į uniją, ėmė mesti juos laukan iš fabriko. Tai privertė darbininkus, kad ir nespėjusius da gerai prisirengti, stoti į kovą prieš savo išnaudotojus: 1913 m. balandžio 30 d. Sprekelio fabriko darbininkai paskelbė streiką.

Iš visų paigėjų jie laikėsi. Kiti susipratusieji darbininkai, ypatingai socialistai, rėmė streiką, kiek tik galėjo. Bet sunki buvo streikininkų kova. Jų tik vienas fabrikas buvo išėjęs į streiką; McCahano ir buvo bešeinas, bet tuoj vėl pradėjo dirbt. Brooklyno ir kitų vietų cukraus fabriai nestreikavo. Darbininkų išnaudotojams atėjo į pagalbą policija. Ji mušė ramius piketininkus, dešimtimis areštavo. Mušė ir moteris, ir vaikus. Automobiliais vežė skebais į fabriką. Skebais ir visokie "bomai" taip-pat buvo apginkluoti ir mušė streikininkus. Apie tai pilni tų laikų "Kovos" numeriai žinių. Vienok streikininkai laikėsi. Mačiesieji jų kovą rašė: "Net šiurpuliai paima, kada matai vakare alkanas moteris su kudiškais pastojant kelią streiklaužiams ir maldaujant, kad jie neskebautų".

Ir kas gi sulaužė tą streiką? Skaitykime tų laikų Presos Komisijos pranešimus ir rasime, kas tai padarė.

"Cukernės savininkai—skaitome ten—išranda vis naujus ir naujus budus laužyti streikui. 20 birželio pasikvietė lenkų laikraščio "Patryota" redaktorių, kuris streikių susirinkime apgailėjo streikių padėjimą ir prašė dirbt, nes kompanija kada-tai mokesies pridėsianti... Tą "geradėją" kalbėtoją streikieriai išvijo lauk. Tada kun. Kaulakis užsakė bažnyčioje per pamokslą, jog po bažnytinėje svetainėje bus 22 birželio vakare prakalbos, kuriose kalbėsias Ateivybės Lygos (sąjungos) atstovas, vienas medicinos studentas iš Bostono ir A. Dambrauskas, vietinis medicinos studentas; aiškįsias ateiviams žinotinus dalykus. Studentas iš Bostono apie ateivybę nieko gero nepasakė, bet tuoj nukrypo ant cukraus darbininkų streiko; ėmė šmeižt streiko vadovus; gyrėsi, kad jis pats užjaučias streikierius ir aukavės jiems, tečiaus patėmijo, o jūs ar žinote, kas jums suaukotus pinigų suvalgo?".

Taip "padėjo" streikieriams vietas klebonas, norint pats iš jų sau turtus kraujasi. Teisybė, aukų rinkėjams atėjus, ir kun. Kaulakis davė \$10, kad didesnio darbininkų pasitikėjimo igijus, kad paskui savo išgarsintomis prakalbomis lengviau būtų darbininkų vienybę suardyti. Kun. Milukas tedavė tik 25c ir išniekino streikierius. Nuo tokių sayo neva "geradėjų" draugai darbininkai neturėtų nė skatiko imti.

"Philadelphijos lenkų kunigai be perstojimo sakė" pamokslus prieš streiką ir ragino darbininkus "nebuti kvailiais" ir eiti dirbti; sako, ko jūs klausote tų socialistų ir anarchistų organizatorių buntauti, kurie jus tiktai apgudinėja".

Ir tie kapitalo bernai, be abejonės, daugiausia prisidėjo prie to, kad streikas buvo pralaimėtas: po 9 savaičių sunkios kovos ir didelių aukų jis buvo pralaimėtas. Ir vėl darbininkai grįžo į darbą, ir vėl dirbo be jokios atvangos, bosų niekinami, kol nepakilo nauja streikų banga. Sustreikavo Brooklyno cukraus fabriko darbininkai, o paskui juos 1917 m. sausio 31 d. ir Philadelphijos.

1917 M. CUKRAUS DARBININKŲ STREIKAS

Nematytas brangumas privertė juos pastatyti naujus reikalavimus. Jie reikalauja 9 valandų darbo dienos—pirma dirbo po 12; reikalauja, kad būtų valandai pridėta po 5c visiems darbininkams (įvairiais subruzdymais jau jie buvo prispyrę cukraus trustą pakelti darbo mokesį iki 25c, dabar reikalauja 30c valandai); reikalauja, kad būtų duotos 45 minutės pietums, kad vakare 15 minučių būtų duota nusiprausti ir apsiirengti; reikalauja, kad už viršlaikį ("overtime") būtų pusantro karto daugiau mokama, o už šventadienius, kad dvigubai būtų mokama; pagalios, reikalauja, kad uniją būtų pripažinta.

Mes matome, kad tie reikalavimai labai nedideli, bet cukraus trusto savininkai nė klausyt nenori apie jų išpildymą. Jie griebiasi šimtus kartų išmėgintų savo priemonių: skebais, apsiginklavusi policija, streikininkų mušimas, areštai—tai jų priemonės streikui sulaužyti. Išvesti iš kantribės ramūs streikieriai pradėjo gintis. Tada prie paprasto galvų skaldymo prisidėjo ir šaudymas. Daugelis liko sužeista, vienas lietuvis darbininkas, Martynas Petkevičius, užmuštas.

Geduliu apsidengę visi darbininkai. Didžiausia neapykanta užsidėgė prieš tuos budelius, darbininkų kraujo siurbėles. Šitoj neapykantoj ir šitoj kovoj susiliejo visi darbininkai be tautų ir tikėjimo skirtumo, nes visus lygiai išnaudojo besotis kapitalas, visų lygiai prakaitą sunkė, ašaras spaudė ir kraują liejo. Daugelis streikių šeimynų, kaip rašo Presos Komitetas, "neturi už ką maisto pirkts, kad apsigynus nuo bado; kambariai šalti; mazi kudiškai persalę serga be valgio ir apdaro"; didžiausias skurdas ir vargas lanko tiek tikinčio kataliko streikierio butą, tiek netikinčio ar kitatikio. Miesto atstovai bandė tarpininkaut, kad sutaukius streikierius su cukraus trustininkais, bet pastarieji jokių tarpininkavimų nepripažįsta: bado ir galvų skaldymu, streikių šaudymu ir darbininkų vienybės ardymu tikisi tos siurbėlės sulaužysią streiką ir da sunkesnę jungą uždėsiant darbininkų pečių, da labiau juos galėsia išnaudoti ir da daugiau sau turtų krautis iš kruvino darbininkų prakaito.

Ką gi tuomet daro tie, kurie sakosi esą tikriausi darbininkų reikalų gynėjai? Ką daro musų klerikalai? Ką daro klerikalų "Draugas" ir "Darbininkas", kuris rašosi net organu Sv. Juozapo Darbininkų Sąjungos? Skaitykite jų paskutinius numerius, o pamatysit tuos vilkus avies kailyje, pamatysit, kaip jie eina į talką cukraus trustininkams, kaip jie ardo darbininkų vienybę, kaip griauja streiką.

Tik pasiklausykite. Paprastas įrankis tų klerikalų veiksmų ir darbininkų pasitikėjimo nepasitikėjimo sėjimas streikininkų eilėse. Nevaliedami ašaras del darbininkų skurdo ir išnaudojimo, jie sąmoningai varo tą darbą, kurio kapitalistai nestengia atlikt. Patįs nė piršto nepajudindę, kad padėjus darbininkams iškovoti geresnes darbo sąlygas, jie šmeižia kitus, kurie tai daro: šmeižia socialistus ir "aidoblistus", stengiasi tarp darbininkų sukelt nepasitikėjimą jais, nepasitikėjimą streiko vedėjais. Per šitą Philadelphijos streiką jie ypatingai šmeižia "aidoblistus", kurie jį veda. Mes nesutinkame daug kame su "aidoblistais", mes juos kritikuojame. Bet kuomet prasideda streikas, jų vedamas, kuriam beveik visi darbininkai pritaria, visų tikrų darbininkų reikalų gynėjų šventa pareiga yra neardyti streikių vienybę, o visą ką daryti, kad kuogeriausia streikas eitų ir kad jis atneštų pagedidaujamų darbininkams vaisių. Taip ir elgiasi per šitą ir kitus panašius streikus socialistai. O kaip elgiasi Sv. Juozapo organas? Jis pirmiausia smerkia darbininkus, kad jie į streiką išėjo. Jis pasakoja apie kapitalistų gerą širdį, kurie ir be streiko būtų sutikę algą pakelt, kad tik tie "aidoblistai" nebutų pasipynę. Tie, pametę gėdą, kapitalistų bernai pasakoja, kad "aidoblistai esą tikri tironai" darbininkų; socialistai ir "aidoblistai", girdi, "nujaušdami kraują ir sumišimą, kaip varnai, puolasi sau maisto tarp darbininkų vargo ieškoti"; tie tariamieji Kristaus mokslo skelbėjai leidžia melagingas paskalas, kad "karštagalviai žydėliai" vedą šitą streiką, kad ir "aidoblistais" Smitas esąs žydas. Begėdžiai melagiai, paklauskite streikuojančių Philadelphijos darbininkų katalikų, ar daug žydų vadovų jie matė šitame streike ir ar Smitas žydas! Paklauskite, ar streiko vedėjai nešaukia juos! Paklauskite, ar streiko vedėjai nešaukia juos! Paklauskite, ar streiko vedėjai nešaukia juos! Paklauskite, ar streiko vedėjai nešaukia juos!

—Mama, mes Jiebutė visi privalom mylėti: ji puošia musų namus. Jiebutė keliasi ryte paukšteliams nečiršėjus, o vakare visados gula, kada niekas nešabzda. Mama visada atsikeli saulelei augštai pakilus, randi Jiebutės visur takus nušluotus, daržus aplaistytus, puodus išmazgotus ir malų mamai prinešta, o jau saulei tekant Jiebutė eina su mumis į lauką. Juk mes be Jiebutės negalėtumėm gyventi. Ugi prie to, juk Jiebutė užtektinai yra graži... Kočioliene nedavė Jurgiui paibait kalbėti, užriko: —Nedoras sunau, ką tu misliji? Juk tu gerai žinai, kad aš tau Jiebutės vesti niekados neleisčiau: ji plika, pastumdėlė, vargšė, neturi tėvų, nė šimtelio, nė karvutės, nė skrynių, nė kraičių, ir ji būtų mano marti? Niekad, niekad, to, nedaleisiu! Tu užtrauktum didžiausią gėdą į mano namus. — Kočioliene kumščia sugniauzus, pridėjo Jurgiui prie žandų, sakydama: —Atsivadėčiau tavę, kaipo nedoro sunaus, ir išvyčiau iš namų. Jurgis visą laiką, galvą nuleidęs, klausėsi. Paskui liudnu balsu pro dantis sukąstus prašunkė: —Mama, aš to nedarysiu.

KLERIKALŲ "SVIESUOLIS"

Koks tai apuokas, Philadelphijos cukraus darbininkų streiko ardytojas ir darbininkų reikalų pardavėjas, skundžia V. Kapsuką, kad jis, kalbėdamas streikieriams, pavadinęs juos tamsiais. Žinoma, Kapsukas nevadino taip visų streikių, nes tarp

jų yra ir šviesių vyrų. Bet toks apuokas, kaip tas, kuris rašo į klerikalų "Darbininką", jei jis yra darbininkas, o ne koks pasidavęs cukraus trustui agentas, tikrai yra tamsuolis, nevertas nė darbininko vardo.

Ku-ku.

'NEDORA' TARNAITE

Gražus Kočiolieneš namas, susidedantis iš šešių šeimynų: Kočiolieneš, jos keturių sūnų ir tarnaitės Jiebutės. Kočiolieneš septyni metai atgal likusi našlė su keturiais nepilnų metų sunumis. Labai tankiai prisieidavosi susirupinti ir paverkti. Bet jau šiandien Kočiolieneš kitaip mąsto: džiaugiasi dideliais sunumis, kurie yra labai protingi ir ištikimi savo motinai. Nekartą Kočiolieneš savo sieloje didžiuojasi, turėdama ketvertą gerų arklį, šešias karves, gražius pakinktus, žodžiu sakant, Kočiolieneš namas ir jos visa manta viršija visų kitų to sodžiaus gyventojų. Labiausia Kočiolieneš džiaugiasi, kad niekas visame sodžiuje neturi tokios paklusnios ir darbščios tarnaitės, kaip jos Jiebutė. Keturi metai kaip tarnauja taip ištikimai. Kočiolieneš vis didžiuojasi savyje, nes pirma jei kaimynkos prikašiodavo, kad ji niekad nepalaikanti tarnaitės nė metų, o dabar ateina kalėdos — Kočiolieneš paglosto savo Jiebutę, tardama:

—Jiebutė, tu negali mus apileisti. Kaip mes be tavę gyvensim? Turi dar buti. Išausiu gražų sijoną, pasidėjusi baltą jakutę, parėdysiu savo Jiebutę — tu busi visam sodžiuje puikiausia.

Ir Jiebutė tikėdavo Kočiolieneš žodžiams. Ir taip metai po metų Jiebutė sunkiai dirbo ant tokių didelių ūkių. Tokia daugybė gyvulių reikia apsaugoti.

Bet štai, vieną šventadienio rytą, Jiebutė begirdant versuok, Kočiolieneš patėmijo, kad jos vyriausias sunas, Jurgis, užsidėjęs ranką ant Jiebutės kaklo, meliiai žiuri jai į akis ir kažin ką kalba. Kočiolieneš persigando. "Ar gi tai Jurgis galėtų mylėti Jiebutę?" Kočiolieneš, nieko nelaukdama, pasivadino Jurgi į kampą ir klausė:

—Pasakyk man, sunau, ar tu myli Jiebutę?

Jurgis nuleido akis žemyn, nusišypsojo ir sako:

—Mama, mes Jiebutę visi privalom mylėti: ji puošia musų namus. Jiebutė keliasi ryte paukšteliams nečiršėjus, o vakare visados gula, kada niekas nešabzda. Mama visada atsikeli saulelei augštai pakilus, randi Jiebutės visur takus nušluotus, daržus aplaistytus, puodus išmazgotus ir malų mamai prinešta, o jau saulei tekant Jiebutė eina su mumis į lauką. Juk mes be Jiebutės negalėtumėm gyventi. Ugi prie to, juk Jiebutė užtektinai yra graži...

Kočiolieneš nedavė Jurgiui paibait kalbėti, užriko:

—Nedoras sunau, ką tu misliji? Juk tu gerai žinai, kad aš tau Jiebutės vesti niekados neleisčiau: ji plika, pastumdėlė, vargšė, neturi tėvų, nė šimtelio, nė karvutės, nė skrynių, nė kraičių, ir ji būtų mano marti? Niekad, niekad, to, nedaleisiu! Tu užtrauktum didžiausią gėdą į mano namus. — Kočiolieneš kumščia sugniauzus, pridėjo Jurgiui prie žandų, sakydama:

—Atsivadėčiau tavę, kaipo nedoro sunaus, ir išvyčiau iš namų.

Jurgis visą laiką, galvą nuleidęs, klausėsi. Paskui liudnu balsu pro dantis sukąstus prašunkė: —Mama, aš to nedarysiu.

Kočiolieneš iš piktumo trenkė durimis, išėjo. Jurgis ilgai mąstė, kaip čia paslėpus tą motinos patėmijimą ir tokį išelimą nuo Jiebutės. Labai Jurgis to bijojo, kad Jiebutė to visko nesužinotų.

Nuo tos dienos Jurgis paliko labai nuliudęs, o Kočiolieneš Jiebutėi taipgi jau nebe ta, daug ziauresnė, tankiai bara, stramuzija: ir tinginė, ir valkata Jiebutė paliko. Jiebutė tankiai kur užlindus paverkdavo, negalėdama suprasti, kas pasidarė jos šeimyninke, kad tokia ziauri liko. Ir taip slinko diena po dienos, savaitė po savaitės, o Jiebutės dienos iš visų atžvilgių ėjo liudny.

Praslinko apie pora mėnesių. Kartą Kočiolieneš pasiuntė Jurgį su Jiebutė į klojimą arpuoti javų, o pati, palaukusi valandėlė laiko, nusprendė išrasti kokį reikalą, ar nepatėms ko ant judviečių. Greitai, paėmusi tuščią maišą, buk tai pelų atsinešė, išlėto priėjo prie privertų durų ir žiuri: Jurgis atsėdęs ant javų maišo, o Jiebutė ant jo kelių ir bučiuojasi. Kočiolieneš, i puolusi didžiausiu išėlimu, pagriebusi šlotoją, pradėjo abudu šventinti, daugiausia taikė Jiebutėi.

—Ar tu, pasileidėle, tingine, valkata, vesi mano vaiką iš kelio! Kad tavo čia kojos nebutų!

Tol išėjusi Kočiolieneš šventino, kol pati priūso. Jurgiui labai patiko Jiebutės, todėl mušant vis lindo artyn, kaip jam, bučiuojant tektu. Paskui puolė abudu prie motinos, pradėję bučiuoti jos rankas ir abudu atsiklaupę maldavo dovanojimo, prizadėdami daugiau to nebedaryti. Motina biskį apsimalsino ir keršydama nuėjo sau į grįčią. Kočiolieneš mąstė: Išvaryčiau tą raganą šį vakarą, bet patįs didieji rudens darbai — Jiebutė keliasi naktį, nuo pirmos valandos: reikia padirbti lig diena jovalo dvylikai penimių, prinešti vandens apie penkioliką naščių, išvirti pusryčiai, o paskui prašvituoti eiti su vyrais į klojimą. Kočiolieneš tą viską gerai apsvaščiusi, nusprendė palikti Jiebutę, kol išpauš visus penimius, o paskui galės eit sau ta ragana šunim šeko piauti. Bet nuo tos dienos Jiebutė negirdėjo iš Kočiolieneš lupų geresnių žodžių, kaip valkata, pasileidėle, o Jurgis nedorėlis. Pradėjo Jurgis neapkęsti, su jaunesniais sunumis rundijasi apie ūkį, su tais vaziuoja į kermošius, o Jurgis jau nebevaikas. Jurgis to nieko nepaiso; jis tik ir laukia, kad motina su broliais kur išvaziuotų, nes jis tada turės progos atvirai ir be baimės su savo Jiebutė pasidžiaugti ir pasikalbėti apie savo nelaimingą likimą.

Bet štai vėl nelaimė.

Motina vieną rytą, atsikėlus ankščiau ir priėjusi prie kambaro, išlėto pravėrė duris ir marto, kad Jiebutė, parpuolusi ant kelių, labai verkia, o Jurgis, glostydamas jos plaukus, taipgi šluostosi ašaras. Kočiolieneš į puolusi pagriebė Jiebutę už plaukų ištrenkė, išvadindama ją biauriausiais žodžiais ir pasakė:

—Kad tavo nė kojos daugiau nebeplastovė ant mano žemės, tu pasileidėle! Jiebutė, paėjusi toliau nuo Kočiolieneš namo, parkritusi ant kelių patvoryje verkė karčiomis

ašaromis, nezinodama, kur eiti. Buvo iš mažų dienų našlaitė. Tam sodžiuje jos niekas nepriims, nes jau visi buvo pradėję apie Jiebutę ką tai šnibzdėti. Visi žiuri paniekinančiomis akimis. Antgalo Jiebutė nusprendė eiti pas vieną našlę triobelinkę, to-pat sodžiaus gale gyvenančią. Nuėjus pradėjo prašyti, kad priimtų ją nors kelioms dienoms laiko, kol ji apsisvarstys, kur jai dingti. Našlė triobelinkė nors nelabai noriai, bet sutiko tulą laiką palaikyti pas save, bet pasakė, kad ir ji nemyli, ir nesigaili tokių, kurios nedaboją savo doros.

Kočiolieneš džiaugėsi girdama savo kaimynėms, kad jau atsikračius tos pasileidėlės, o Jurgis vaikščiojo nuliudęs, nezinodamas, ką daryti. Kočiolieneš, matydama sūnų labai nuliudusį, vieną rytą tarė:

—Jurguti, aš matau, kad tave ta ragana suėdė ir tau niekas nemelia. Vaziuok tu į Ameriką. Aš duosiu pinigų. Nuvaziuosi, užsidirbsi ir mums parsiusi. O tuo tarpu toji pasileidėle gal kur išitranksis iš musų parapijos, tai tu parvaziuosi, apsviesi turtingą merginą, busi turtingas ukininkas... Vaziuok, Jurguti, vaziuok!

Jurgis, galvą nuleidęs, nedavė atsakymo. Jį slėgė klausimas, kaip jis paliks nelaimingą Jiebutę, visų aplėstą ir paniekiną. Bet staiga, apsvaščęs, kad jis išvaziavęs daugiau galėsias Jiebutėi pagalbos suteikti, prišokęs pabučiavo motinai ranką ir pasakė:

—Vaziuok, mama.

Motina greitai parupino pinigų ir į penkias dienas jau Jurgio nebebuvo. Už mėnesio laiko Jiebutė gavo nuo Jurgio laišką, kad jis jau Amerikoje ir, kaip tik gausias darbą ir šiek tiek uždirbsias, tuojaus parsiusias pinigų apsigynimui nuo bado, o paskui atsiimsias Jiebutę į Ameriką.

Jiebutė tą laišką nešiojosi visados prie krūtinės, kaip kokį šventiną. Bet štai greitai prisirtino šiuos adventai. Jiebutė vieną dieną pasiūto, jog už kelių valandų likianti motina. Atsiklaupusi ant kelių, verkė krūvinomis ašaromis. Kur jai dabar eiti, kur dingti. Biedna trobelinkė našlė pasakė, kad ji neglobos jos ligi galo, nes pati neturinti ką valgyti su mažais kudiškais. Jiebutė neturėjo nė pinigų, nė vystyklių, nė duonos kąsnelio. Paverkusi pusę valandos, nusprendė grįžti į tas pačias triobas, kur tiek trisus padėjo, ir iš kurių išsinešė tą nelaimę ir paniekinimą. Ten nutarė pergyventi paskutinę savo kartybią valandą.

Buvo pavakaris. Prisiartino Jiebutė prie Kočiolieneš triobų. Visur tyku, visur užrakinta. At-rado šiaudų kugį po pašiere. Užlipo ir atsigulė. Sopulių kalavijai varstė Jiebutės širdį, o negalėstingasis šaltis su vėju ir sniegu užė pro jos ašarotą veidą. Jiebutė neišlaikė tų didelių šalčių ir sopulių ir pabaigė savo gyvenimo dienas drauge su savo katič gimusiu suneliu.

Praėjo kelios dienos. Netikėtai rado kugyję du sustingdusiu lavonu. Kočiolieneš vėl keikia Jiebutę, kad ta ragana apertusios triobas. Dabar vėl reikėsįj parvežti kunigėlis ir perrauną triobas pašventinti: dar galį piktos dvasios apiponavot... Ji skubiai rašė sunui laišką į Ameriką, manydama jį nudžiugisianti pranešdama: "Suneli, jau atsikratei nuo tos raganos" ir drauge aprašė visą Jiebutės mirties istoriją. Kočiolieneš manė savo sunu suramįsianti, bet, susilaukusi nuo jo laišką nusiminė: sunas parašė, jog jis labai apgailėstaujās, kad esąs sunus žmogūdzės moteriškės ir nenorį susitikti tokios moteriškės, kuri vienu kartu pradžius tris amenis. Montellos Vargšė.

APZVALGA

KAS DAROSI PRANCUZIJOJ

"New York Call" (kovo 3 d.) telpa iš Prancuzijos korespondencija, kuri atėjusi slaptais keliais ir kurios autorių "Call" redakcija vadina "Zymiu prancuzų socialistu". Juo įdomiau, kad tai rašo patriotas socialistas. Čia duodame tos korespondencijos svarbiųjų vietų ištraukę:

"Atmainos anglų ir prancuzų valdžioje rodo visuotiną nepasitenkinimą delei karo nesisekimų. Per pustrėčių metų augo militarės paklaidos. Kiekvienas prancuzas dabar yra militarizmo priešininkas... 98 proc. Prancuzijos kareivių ir šiaip gyventojų nori taikos, patvarios taikos. 25 iki 30 proc. nori taikos, vistiek kokia kaina, kokiomis sąlygomis, arba be jokių sąlygų... Aš stebėčiaus, jei fronte nevyktų sukilimo, jeigu armija bus priversta apkasuose leisti 1917-18 m. žiemą. Nebėra savanorių užtvėrti mūsų linijos spragoms. Yra daugelis pabėgėlių ir neklausių kareivių, kurių nemaža buvo pirmą papuošta karo kryžium už didvyrybę mūsų linijoj. Tokių pabėgėlių daugiau jau nebešauda, nes vyriausybė bijosi tai daryti. Nebetraukia už tokius nusikaltimus nė karo teisman, tiktai neklausiosius atgal siunčia į frontą. Žandariai baisiai nekenčiami ir neretai kariami. Prancuziją purto jos nuostolių didumas: 1,250,000 užmuštų ir dingusių — "dingusių" tai daugiausia mirę. Nuo 700,000 iki 800,000 vyrų sunkiai sužeista..."

"Vakaru fronte nebebus didelės ofensyvos (užpuolimo). Prancuzija tiesiog nebeturi iėgų varyti užpuolimą plačia pėde, nes jiniai yra nuilsusi ir jos nervų iėga visiškai išsekusi."

"Prancuzijos finansai tvarkoma tik iš rankos į ranką — praskolomis ir netiesioginiais mokesčiais — turul ant išsekusių žmonių."

"Šiandieną, jei ne paliuosavimas nuo randų ir jei ne pašalpa kareivių šeimynoms, tai karas greit pasibaigtų, kadangi butų visuotinė revoliucija... Centralinė Prancuzijoje sodiečiai gauna laiškų nuo kareivių iš karo linijų, kuriuose jie ragina savo gimines, kad nebesėtų daugiau javy, kaip tik tiek, kiek jiems patiems reikalinga, kad tik karas greičiau baigtųsi."

PROTESTO REZOLIUCIJA PRIES BRANGUMĄ IR KARĄ.

Philadelphijoj, vasario 4 d. L. M. P. S. 11 kp. parengtose prakalbose, kuriose dalyvavo apie 500 žmonių, priimta tokia protesto rezoliucija prieš brangumą ir karą:

"Mūsų našta neapakeliamą darosi. Begalinis brangumas atitraukia nuo mūsų ir mūsų vaikų burnų paskutinį kšnį ir verčia badmiriauti. Tuo tarpu pilni sandėliai ir ledinycios prikrautos įvairių maisto produktų; didžiausi aruodai (elevatoriai) pripilti javy. Jų savininkai, didieji kapitalistai trustininkai, laiko tuos produktus ir laukia, kad kuobrangiausia tą viską galėtų parduoti. Jie stengiasi visokiais budais išpust kaina. Jie rupinasi, kad ir dabartiniu laiku butų galima tie produktai gabant į Europą, kad tuo budu brangiau ir čia galėtų pardavinėti. Jie kartu su amunicijos trustais ir kitais aukso karaliais stumia Jungtines Amerikos Valstijas į skerdynę."

"Iš tos skerdynės kapitalistai da didesnių pelnų prisiplėš, o mums ji atneša da baisesnį brangumą, da didesnį vargą ir ašaras. Ant mūsų užgula da sunkesnė

mokesčių našta. Musų vyrus ir brolius varu pradės imti į kariuomenę ir grus į karą, ir mes čia tą patį susilauksime, ką Europoj dabar matome. Bus sumindziotos per daugelį dešimtmečių iškovotos darbininkų teisės, bus sunaikinta žodžio ir spaudos laisvė, bus uždrausti streikai ir tikra darbininkams baudžiava įvesta."

"Permatydamos tai ir nebeapkeldamos savo naštos, mes protestuojame prieš tą biaurią spekuliaciją, kuri vis pučia ir pučia kainas reikalingiausių mums dalykų. Mes protestuojame prieš tai, kad valdžia visiškai nesirupina užkirsti brangumui kelio, o da paturi tuos mūsų siurbėles."

"Mes reikalaujame, kad butų uždrausta gabenti maisto produktai į Europą; reikalaujame, kad miestų ir valstijų butų konfiskuoti tie produktai, kurie genda įvairiuose sandėliuose ir ledinyciose, ir kad butų pavesti badaujančiai darbininkų visuomenei naudotis. Mes reikalaujame, kad miestai įtaisyti savo sandėlius, marketus (rinkas) ir sankrovas, uzamu (wholesale) pirktų iš pirmųjų rankų maisto produktus ir anglis ir pardavinėtų savo kaina, be pelno. Reikalaujame, kad butų įtaisytos miestų piovoklos, mėsos sankrovos, keptuvės ir taip pat pardavinėjama mėsa ir duona savo kaina, be pelno. Tam turi buti duoti iš "miestų izdų pinigai. Reikalaujame, kad pervežimo (geležinkelių) kainos maisto produktams butų sumažintos. Reikalaujame, kad įstatymais butų baudžiami įvairūs maisto spekuliantai, kurie kainas pučia ir iš badaujančių darbininkų sau turtus kraujasi. Reikalaujame, kad miestai suteiktu maisto produktams mokyklas lankantiems vaikams."

"Kartu mes protestuojame prieš grasinantį mūsų šaliai priverstiną tarnavimą kariuomenę. Protestuojame prieš rengiamas mums skerdynes ir prieš visą dabartinę tvarką, kuri tokias skerdynes ir brangumą gimdo. Ir mes šaukiame visas moteris ir vyrus darbininkus kovot prieš tą slėgiantį mūsų piktą."

"Šalin maisto spekuliantus! Šalin kapitalistų trustų viešpatavimą! Šalin augantį mūsų šalyje militarizmą! Šalin karą! Tegyvuoja taika! Tegyvuoja visų šalių, visų tautų ir tikėjimų darbininkų vienybė!"

PITTSBURGHO REZOLIUCIJA.

Vasario 25 d., vakare Soho Maudynės salėje, 2408 Fifth Ave., Lietuvių Moterų Progresyvo Susivienijimo 21 kuopa parengė diskusijas tema: "Ar doras vyras duoda savo moteriai laisvę, ar ne?" Publikos butų pilna salė ir daugelis dalyvavo diskusijose."

Užbaigus diskusijas, kilo iš publikos įnešimas išreikšti savo protestą priešais karą. Po trumpų pasiaiškinimų, liko vienbalsiai priimta tokia rezoliucija: "Mes, darbininkai, kaip cigimiai, taip ir ateiviai, piliečiai ir busimi piliečiai, esame priešingi visiems karams, o ypatin-gai stojame priešais dabar grėsiantį Jungtinių Valstijų karą. Jau gana žmonių kraujo pralėjo Europos valdžios, ir mes, kurie džiaugiamės Amerikos laisvėmis, nenorime, kad josios laisvės piliečiai, darbo žmonės, prieš savo norą, eitų žuti toje bepro-tiškoje žudynėje. Reikalaujame, kad karo klausimas, ar jis turi buti, ar ne, butų leidžiamas per žmonių balsavimą."

B. Bekalbant apie šitą rezoliuci-

ją. "Keleivio" pamokslu vaduodamies, pakeitė žodžius: "mes lietuviai" žodžiais "mes darbininkai". Pirmininkas nurodė, kad siunčiant rezoliuciją į anglų laikraščius, butinai reikišią pasakyt, kieno buvo sušauktas mitingas. "Blogiausias dalykas protestuoti ir pasislėpti po ragazę". Turėjo pasakyt rezoliucijoj: "mes lietuviai darbininkai", jei ten tik lietuviai buvo."

NEW YORKO LOKALE.

Vienas draugas iš New Yorko mums rašo apie lokalo susirinkimą:

"Šiandie, kovo 4 d. New Yorko lokalo Soc. Part. buvo sušauktas susirinkimas, kuriame buvo kalbėta apie tai, ką socialistai turėtų daryti karui iškilus. "Po ilgų ir karštų diskusijų buvo priimta kelios rezoliucijos, kurios nutarta patalpinti visuose socialistų laikraščiuose."

"Pažymėtina, kad revoliucinis socialistų elementas veikia visome kame paėmė viršų; tiktai paskutinė rezoliucija apie aktyvų darbininkų veikimą — streikus ir demonstracijas iki atvirų sukilimų, — laike karo, 101 balsais prieš 79 buvo atmeta, o priimta iš Hillquito abazopūsė."

"Minimame susirinkime dalyvavome ir 6 lietuviai iš New Yorko LSS. 52 kuopos. Diskusijos padarė didelį įspūdį, ir ne vienam darbininkui atidarė akis, parodydamos tikrąjį Hillquito ir Co. veidą, iš kurių kalbų aiškiai matoma, kaip jie "rupinasi" darbininkų reikalais."

Plačiau apie tai bus N 11.

IR DA VIENAS!

Da vienas įžymus Amerikos Soc. Partijos narys, dargi jos Pild. Kom-to narys, reformistas John Spargo, kurio knyga "Socializmo minties blaivumas" neseniai kritikavo "Nauj. Gad.", pasirodė Wilsono politikos gynėjas. Jis smerkia Partijos P. Komiteto užimtą poziciją linijoj, kad Wilsono politikos ir sako: "Pertraukdamas diplomatinis ryšius su Vokietija prezidentas Wilson'as elgėsi sutikime su geresne Jungtinių Valstijų ir viso pasaulio visuomenės dalia. Jis nepaskelbė tuoj karo. Bet jei karas kiltų, tai ne del mūsų kapitalizmo pasiryzimo jį vesti del menkos priezasties, kaip tai tikino Pild. Kom-to manifestas, o delto, kad Vokietija sąmoningai mums kiša šitą karą del savo išrokavimų..." Taip, zinoma, ne Amerikos kapitalistai bus kalti, jei mus pradės grusti į skerdynę, o Vokietija! Taip kalba visi social-patriotai."

DRG. DEBSO NUOMONĖ.

Iš senųjų Amerikos socialistų vadų ikišiol tiktai nuo d. Debsos mes girdėjome tikrą tarptautinio revoliucinio socialisto žodį. Clevelande, O., jis pasakė: "Darbininkų klesai nėra ko bijotis svetimo užpuolimo, jį gana kenčia nuo kapitalistų klesos užpuolimų... Visuotinis streikas tai yra geriausia priemonė tam karui neleisti... Aš geriau eisiu mirti kaltinamas išdavime, negu išsiu žudyti, kapitalistams paliepus, kitių šalių darbininkus."

Sulyginkite d. Debsos nuomonę su Spargo ir pamatysit, koks didelis skirtumas tarp jų yra. Subatoj, kovo 10 d., 8 val. vakare d. Debs kalbės Philadelphijoj, Lu Lu Temple, 1337 Spring Garden St.; įžanga 25c. Tikietų galima gauti "Kovos" redakcijoj. Ateikit visi pasiklausyt to garsausio kalbėtojo ir nepalstančio kovotojo prakalbos. Drg. Debs kalbės ir kituose rytiniuose miestuose, ir mes neabejojame, kad jo prakalbas lankys visi socialistai, kurie tik nors truputį supranta anglų kalbą."

ŽYDŲ SOCIAL-PATRIOTAI.

Žydų kalba eina iš New Yorko

"socialistų" dienraštis "Forwaerts", kurio išsiplatina 230 tukst. su viršum egzempliorių. Jis turi puikų savo namą pasistatydinęs. Tuo tarpu, stebėtinai daiktas, žydų socialistų federacijoj nėra nė 3,000 narių! Tai, turbūt, aciū tai "puikiai" dvasiai, kuria persisunkęs tas dienraštis. Dabar jau jis rašo apie "kovą ligi paskutinio kraujo lašo" už vadinamąją tėvynę. Delto d. L. N. Trocki atsisakė bendradarbiaut jame ir pareikalavo atgal savo rašinių. Savo laiške "Forwertso" redaktoriui d. Trocki sako: "Aš manau — kartu su mūsų partijos New Yorko valstijos komiteto deklaracija, — kad šitam naujam imperialistiniam konflikte tėvynės vardu puošiasi Amerikos amunicijos karalių šventoji teisė traukti naujus miliardus iš Europos tautų kraujo. Aš manau, kad, jei Amerikos proletarija gali savanoriai atiduot savo kraują, tai tik kovoj prieš imperialistinę "tėvynę", o ne už jos gynimą."

Vasario 3 d. per New Yorko 12-to rinkimų apskrício žydų socialistų organizacijos vakarą jį federacijos organo "Die Neue Welt" redaktoriui d. Litvak griežtai pasmerkė "Forwertso" social-patriotizmą."

"NAUJIENŲ" POZICIJA.

"Nauj." N 49 šaukia: "Kas darosi su tais draugais iš "Kovos"? Ir, prisidengusios prakilnumo skraiste, po senovės mus vaišina ir insinucijomis, ir prasimanymais, ir nepadorumu, ir kitokiais perlais. Labiausia nepatiko, kam mes "prasimanę", jog jos garbino Wilsono "prakilnumą" ir "idealumą". Kuomet mes tai rašėme, zinoma, mes rašėme ne apie Wilsono asmenį, o apie jo politikos veidą tam tikru momentu, apie tam tikrą jo kalbą, kurią "Nauj." rado prakilnia ir ideale, o mes veidmaininga. Kaip nemokėjo "Nauj." suprasti tos Wilsono kalbos, tai dabar, turbūt, jau žina kiekvienam besalūi draugui. Taip-pat aišku ir tai, ar kongreso didžiama už karą stovi, ar prieš, delto apie tai nebėr reikalo nė gincyti."

Pastebėsimė da porą dalykelių iš "Nauj.": jos griežtai prieštarauja skelbimui visuotino streiko iėdijos karą paskelbus. Labai nepatinka "užsiskarščiavusių socialistų užsipildinėjimai ant buržuazinių pacifistų"; da labiau nepatinka, kad jau dabar tarptautiniai socialistai pradėjo smerkti pasirodžiusius Amerikoj social-patriotus. Už tai tuos smerkėjus net "karštakošiais" vaišina "rimtosios" "Naujienos". Atsimena ir "bereikalingą sąjungiečių užsipildinėjimą ant Bergerio..." Ir jos jau kalba apie "demokratumo tvarką ir dvasią", ir prikiša "baisiausių svetimų nuomonių neapkeptimą ir rėkšnių komandą."

DEL "KOVOS" GERINIMO.

Šiame numeryje mes talpiname įdomų d. A. Liutkaus straipsnį del "Kovos" gerinimo. Mes sutinkame su draugu, kad "Kova", tokia, kaip ji dabar yra, negali rasti tokio plataus skaitytojų skaičiaus, kaip pavyzdžiui, "Keleivis". Kai-kuriuos draugo nurodytus trukumus mes patįs matome ir stengsimės, kad jį išvengus ("Kovos" vėlinimosi, atsakymų nedavimo). Bet jei ir prašalinti butų šie trukumai, jei ir įvesta butų tai, ką d. Liutkus nurodo, jei dargi raidės didesnės butų, tai ar "Kova" galėtų įgyti žymiai didesnį skaitytojų skaičių? Mes labai abejojame. Tam reiktų išmesti platų Sąjungos skyrių, reiktų visiškai kitokios apzvalgos rašyti ir kitokie straipsniai duoti. Tai mes galėtume padaryti: galėtume kuolabiausia populiarizuot "Kovą", padaryt ją panašią į "Keleivį"; bet ar daug tuomet savo darbą pirmyn pastumėtume? Ar

daug galėtume pag...at sąjungiečių susipratimą? Turbut, labai nedaug. Ir ar įgiję daugybę skaitytojų, pavyzdžiui, kaip žydų "Forverts", įgytume daug socialistų? Veikiausia labai nedaug, nes socialistams reikalinga nuodugnesnio pažinimo savo mokslo, reikalinga rimtų straipsnių, išturėta linija. Šiandien tai ir yra svarbiausias "Kovos", kaip Sąjungos organo, uždavinys. Ir jei mes šiandien pradėtume "Kovą" versti populiariu agitacijos laikraščiu, prieinamu kuoplačiausioms darbininkų minioms, jei mes nustotume bedavę rimtesnių, nuodugnesnių straipsnių ir apzvalgų, sąjungiečiai tuoj protestą prieš tai pakeltų. Šiandien sąjungiečiai jau nebegali apsieiti be tokių straipsnių. O jei tie straipsniai liks, jei mes tik pirmuoju puslapiu ir korespondencijomis stengsimės skaitytojų daugiau gauti, vargu atsiėksime savo tikslą."

Užtat, mūsų nuomone, "Kova" turi likti maž-daug tokia, kokia ji dabar yra, skiriama visų-pirma sąjungiečiams ir šiaip labiau apsiskaičiusiems darbininkams. O jei taip, tai ir pirmam puslapy nėra reikalo gaudyti sensacinių žinių, o duoti rimtas žinias iš bėgamojo gyvenimo. Pradedantiems skaityti neverta "Kova" nė brukti, užtat reikia butinai teikti ji ir "Nauj. Gadyne" tiems, kurie ilgesni laiką skaitę "Laisvę", "Nauj." ar "Keleivį". O ką apie populiarij, įvairaus turinio, didesnėmis raidėmis, plačioms darbininkų minioms skiriamą laikraštį, tai gal jis skyrium nuo "Kovos" reiktų pradėt Sąjungai leist? Apie tai turėtų pagalvot sąjungiečiai. Vienu savaitiniu laikraščiu Sąjunga vistiek ilgai negalės pasitenkinti, jei ji nori paimti iš savo rankas socialistų judėjimo vadžias ir jei nenori atsidėt ant privatinųjų soc. laikraščių malonės, kurie lengvai gali nuieiti tois keliomis, kuriais, pavyzdžiui, nuėjo žydų "Forverts".

DEL BOSTONO DISKUSIJŲ.

"Keleivio" N 9 rašo apie diskusijas, įvykusias So. Bostone vasario 23 d.; "Kova" rašė praėjusiam numeryje apie vasario 25 d. diskusijas. Norint ir "Keleivis" pripažįsta pastarąsias "daug svarbesnėmis", bet kadangi jis net tris skiltis prirašė apie pirmąsias ir savaip viską nušvietė, pripasakojo apie "histeriją", "siundymą", "jokių argumentų neturėjimą", tai reikia ir apie tai atsiliepti, o dalyvavusieji tose diskusijose draugai galės pasakyt, kurioj pusėj daugiau yra teisybės. Kaip ir praėjusiam "Kovos" num. stengsimės išne "savais žodžiais", panašiai į "Keleivį", atpasakoti ten buvusias diskusijas, o iš savo užrašų. (Gaila, kad del vietos stokos tų diskusijų aprašymą turime palikt kitam num. Red.).

Praėjusiam numeryje mes buvome išreikšę viltį, kad po So. Bostono diskusijų gal įvyks tarp mūsų laikraščių gersni santykiai. Vienok tikrai "isteriškas" "Keleivio" N 9 aprašymas tų diskusijų pradžios nedaug vilties mums besuteikia. Ir vistiek mes nenustojame laukę pažadėtojo J. Geguzio čekio LSS. namui: žodis tai juk pinigas."

Iš Indiana Harbor, Ind., mūsų klausia, 1) ar gali LSS. narys statyt kandidatūrą ant republikono tiketo, 2) ar gali socialistas remti tokius kandidatus, 3) už ką turi balsuot socialistai, iėigu jų mieste nėra socialistų tiketo. Mūsų nuomone, toks bendradarbiavimas su stambiosios buržuazijos partija — socialistų kandidatų statymas ant jos tiketų — tai butų tiktai jos stiprinimas ir darbininkų klaidinimas. Socialistai turi savo tiketą turēt, O jei jie tam

persilpni yra, tai, šliedamiesi prie republikonų ar demokratų, visiškai nesustiprins savo eilių, o ir tas pačias išblaškys, nuėję svetimiems dievams tarnaut. Netiesą sako J. K. Matiukas, pastaciūsis savo kandidatūrą ant republikonų tiketo, žuk "Kovos" red. jam patarus tai daryti: jis visai nė nesikreipė tuo klausimu prie mūsų."

Mes gavome iš Šveicarijos rusų kalba "Listok organizaci pomosči političeskim zakliučionim", kuris paduoda labai daug širdj veriančios medžiagos apie Rusijos katorgos kalinių ir politikos tremtinių padėjimą. Kitam numeryje mes paduosime iš jo ištraukę. Kas nori gauti tą "lapelį", tegul atsiunčia marķę už 5c."

Iš LSS. 205 kp. mums rašo, kad jos nariai labai laukia referendumo Del Darbininkų Susisėlpimo Draugijos. Jų nuomone, įsteigę tą draugiją, "Kova" galima butų du kartų per savaitę leist. Daug sąjungiečių, sako, tam pritarų."

Drg. Stilsonas mums rašo, kad per pirmąjį mėnesį išviso surinkęs \$1,285.05, išlaidų buvę \$125.96, tai Sąjungos namui liks \$1159.09. Jis pailsės, bet jo geras upas da nenupuolės. Pervažiavęs per Pensylvaniją rašė, kad "kelionėj nekoki įspūdį gavęs"; gaila tik kad neatspėja surašyt tų įspūdžių. Tikimės, kad kada-nors galės tai padaryt.

A. JANULAITIS NELAISVĖJE.

Seniau buvo pranešta, jog Vilniuj esąs areštuotas A. Janulaitis ir J. Vileišis. Dabar patvirtinta liko ta žinia: A. Janulaitis rašo Amerikos draugams iš Vokietijos nelaisvės, Gefangenenzazarett I, Bar. 10, Czersk, Westpreussen. Prašo suteikt maisto. Tokiu budu kaizerio valdžia "liuosuoja" Lietuvą."

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

LSS. 75 kp. Valdybai: "Dar delei 75 kp. rezoliucijos" tilps. Luskūj Juozui ir Rygos Milionui. Peržiūrėsimė."

Muragai. Jūs galite rašyt, tik reikia geriau nudailint savo rašinius, daugiau padirbt. Gal apsiuntumėt labiau apdirbt ir vaizdelį "Parapijinėj prieglaudoj"?

Rochesterio draugams, priuštusiems \$10 Philadelphijos siuvėjams streikieriams. Ką daryt su tais pinigais? Siuvėjų streikas jau pasibaigė. Gal su tiksit paaukot cukraus darbininkų streikui?

Angliakasių skyrius tilps kitam numery.

Del korespondencijų neduodame atsakymo, nes beveik visas jas suvartojame. Prašome tik draugų nerašyt labai ilgų korespondencijų ir rupestingai rinkit medžiagą."

Philadelphijos cukerninkų kruvina kova

Mūsų draugą a. a. M. Petkevičių užmušė nusamdytas cukraus trusto kompanijos mušėika; krito nekalta auka nuo tironų rankų tarp Reed, So. 2nd ir Front gatvių, 21 vasario d. 1917 m.

Salto kraujo budeliai, kurie atėmė gyvybę darbininkų klesos draugui, a. a. Petkevičiui, tikėjosi, kad kompanija per savo surengtą provokaciją galėsianti suardyt darbininkų solidarumą, tai yra sulauzyt streiką ir, tokiu budu, pergalėt darbininkus, kad paskui kompanija vėla galėtų išnaudot darbininkus, kaip kad ikišiol išnaudojo. Bet, priešingai, kapitalistai netik neįstengė suardyt darbininkų vienybės, bet da sukėlė didesnį upą darbininkuose — kovoti už geresnį būvį. Ne tik mūsų upas ir susipratimas pakilo augščiau, bet

ir įgijom didelės užuojautos iš plačiosios darbininkų klesos. Šiandieną, kapitalistinė alginė vergijoj, visose pramonijos šakose kapitalistų kles darbininkus žudo kas minutą; dieną ir naktį milijonai nekaltų žmonių lavonų kraunama ant kraugerių turčių aukuro. Čia-pat, Philadelphiaj, a. a. Martinas Petkevičius su kitais tukstančiais darbininkų pusdykiais dirbo cukraus fabrike po 12 ir 14 valandų iš-tisai, kraudami milijonus dolerių cukraus trustui. Kada jie pamatė, kad cukraus kompanija turi milijonus prisipylus iš darbininkų kraujo ir prakaito, tada a. a. Petkevičius su savo draugais pareikalavo nuo kompanijos teisingesnio atlyginimo už savo sunkų darbą. Ir štai kas atsitiko: Kompanija nusisamdė mušėikų, kad žudytus tuos, kurie reikalauja teisingai priklausomų darbininkams už jų sunkų darbą 5c daugiau už darbo valandą; ir dėl tos priežasties cukraus kompanija savo nusamdytų mušėikų rankomis nušovė a. a. Martiną Petkevičių.

Rašydami apie savo draugą, kuris krito nuo ištvirkusių tyronų rankų už visų darbininkų reikalus, kartu prašome plačiosios visuomenės atkreipti dėmą į mūsų tą sunkią kovą, kurią mes vedame su cukraus trustu. Tikimės, kad gerb. plačioji visuomenė atkreips į mus savo užuojautą ir parems aukomis mus toj sunkioj kovoj.

Atvira kova su policija.

Policija ir tam tikri nusamdęti kapitalistų mušėikos ne tik skaldo galvas darbininkams, bet ir meluoja teisme prieš teisėją. Kada slapta detektyvas nušovė a. a. M. Petkevičių, kada pamatė vyrą ir moters su vaikais, kad slapta policija savo žveriškumu nušovė vieną streikerį, ir kad visai įdukusiai kėsinais ir su kitais tą-pat daryti, ką ir su juom, — tad streikininkų minia atvirai pradėjo gintis nuo žveriškos policijos ir mušėikų užpuolimo ant nekaltų žmonių. Moters, kurios turėjo kudikius ant rankų su pieno bonkuteis, pavartojo bonkutes, kaip įrankį ir jomis išimdinėjo dantis policist.; keletas policistų neteko dantu, o du policistai už kelių dienų mirė. Skebams taip-pat pasidarė karšta, kada streikininkai plytas jiems dėstė ant pakauščių. Policija, nebegalėdama atsilauki, pasišaukė į pagalbą ugnagesius. Toj kovoj ne vieni streikininkai ir jų moters su vaikais dalyvavo, bet ir iš šalies nemažai žmonių dalyvavo, kurie nebuvo vyrai streikininkai, bet pašaliniai žmonės. Pamatę policijos žveriškumą, jie įsimašė gint streikininkus ir jų moters su kudikiiais.

Tarp 17 areštuotų streikininkų buvo ir viena moteris areštuota, kuriai reikėjo užsistatyti \$1,500 kaucijos. Moteris tai Pranė Vėlėnienė; buvo kaltinama policijos prieš teisėją, buk jinai pieno bonkute išmušusi 25 policistus ir du arkliai, bet policija pas tą moteriškę nerado nieko. Aišku, kad čia buvo sufabrikuotas policijos melas ir delto teisėjas paliosavo ją be jokios bausmės.

A. a. Petkevičiaus laidotuvės.

A. a. M. Petkevičiaus kunas 25 d. vasario išryto buvo atgabentas į Lietuvų Tautinę svetainę. Virš 10,000 žmonių tą dieną aplankė jo kuną. Gyvų gėlių vainikais buvo papuoštas nuo cukraus darbininkų I. W. W. lokalo su užrašų: "Mes niekad neužmiršim", nuo I. W. W. lietuvių kriaucijų lokalo, nuo biznierių ir simpatizatorių, nuo brolių ir krikšto dukters ir nuo Liet. Soc. Sąjungos 1 kuopos.

26 d. vasario, 9.30 valandą išryto, susirinko dalyvauti laidotuvių demonstracijoj 10,000 žmonių. Laidotuvėse dalyvavo cukraus darbininkų I. W. W.

lokalis, lietuvių kriaucijų I. W. W. lokalis, dokų darbininkų I. W. W. lokalis, kurių tarpe buvo 200 negrų (juodukų), kepečių I. W. W. lokalis ir šv. Juozapo draugija, kuriai nabašninkas prigulėjo. Cukraus darbininkų I. W. W. lokalo buvo nusamdyta muzika. Procesija lydint kuną į bažnyčią muzika griežė. Atlaikius bažnytinės ceremonijas, lydėjo į kapines; į kapines palydėjo taip-pat daugybė žmonių, vyrų ir moterų. Ant kapinių I. W. W. kalbėtojai kalbėjo įvairiomis kalbomis; lietuviškai kalbėjo J. Schmidtas ir d. V. Kapsukas, kurie, atiduodami paskutinį patarnavimą kritusiam draugui, pasakė po rimtą ir įspūdingą prakalbą.

Visoj demonstracijoj ir visą laiką labai gražiai apsiėjo žmonės darbininkai; tik vienas peiktinas, tai yra mūsų graborius p. Užumekis, kuris ant kapinių labai nemandagiai apsiėjo, norėdamas sukelti netarką; p. Užumekis manė įmest į du-

bę nabašninką ir bėgti skubiai namo. Kada kalbėtojai kalbėjo, ypač paskutinis angliškai, mūsų graborius p. Užumekis pradėjo visa gerkle šaukt, kad nekaltųjų ir neatiduočių paskutinio patarnavimo nabašninkui. Ištikrųjų, prastai žiuri p. Užumekis į darbininkus.

Draugai darbininkai, turite progą dabar išžiūrėt patį savo akimis, kas yra jūsų draugai ir kas jūsų priešininkai.

Tebunie lengva žemelė mūsų draugui a. a. M. Petkevičiui išsėtis. Mes niekad neužmiršim kritusio mūsų draugo kovoj už mus, darbininkus.

Visiems palydovams širdingai tariame aciu; visiems I. W. W. lokalam taip-pat tariame širdingai aciu už Lietuvų Tautinę svetainę, kurią jie suteikė mums veltui.

Spaudos Komisija:

Jonas Navickas, 124 Greenwich St., Philadelphia, Pa.

Alfons Burba, 210 Fernon St., Philadelphia, Pa.

KORESPONDENCIJOS

SO. BOSTON, MASS.

LSS. ir privatinų laikraščių klausimas.

Vasario 23 d. d. V. Kapsukas buvo pakviestas 60 kp. LSS. į pasikalbėjimą, kaip prašalinus ginčus su privatiniais laikraščiais. Drg. Kapsukas buvo pakviestas pirmas kalbėti ir savo kalboj nupiešė dabartinę kovą Europos socialistų ir kokią kovą veda tarptautiniai socialistai su socialipatriais. Drg. Kapsukas kvietė kuopiečius, kad būtų prisirengę susitikti karą, kad ir mums taip-pat neatsitiktų, kaip atsitiko Europos socialistams.

Liet. socialistų spauda veda darbininkus skirtingais keliais; imkim pavyzdį iš "Keleivio" paskutinio numerio, kur priešinasi LSS. Pild. Komiteto direktyvoms (nurodymams). P. K. davė direktivą ir mes turime jo nurodymų laikytis, o jei mes pradėsimė kiekvienas sau eiti ir vesti vienus vienu keliu, kitus kitu keliu, tai mums greisia suirutė.

Antras kalbėjo d. Michelsonas. Jis sakė, kad viskas būtų gerai socialistų spaudoj: girdi, kaip tik atvažiuo d. Kapsukas, tuoj pasėjęs nesutikimą socialistų spaudoje. Viskas buvo verčiama ant Kapsuko. Paskui kalbėjo kuopiečiai; jie nurodė, kad ginčai kilo su privatiniais laikraščiais ketveri metai atgal; todėl užsi puolimas ant d. Kapsuko neturi vertės. Ginčai tęsiasi iki 12 val. nakties.

Nutarė baigti klausimą 25 d. vas., sekmadienio ryte. 25 vas. buvo ilgai svarstyta tas klausimas, bet prieita prie galo. Apie tas diskusijas jau buvo rašyta "Kovoj", delto čia paminėsiu tik tai, kad už d. Kapsuko paduotą rezol. balsavo 66 prieš 3, ir d. Michelsonas balsavo prieš.

Nedėdienio vakare d. Kapsukas asmeniai pasikalbėjo su 60 kp. LSS. draugais apie Sąjungos namą; tam vakare surinkta virš \$100. South bostoniečiuose d. Kapsukas paliko malonų įspūdį.

Vasario 25 d. 3 val. po pietų 60 kp. LSS. turėjo prakalbą. Kalbėjo d. L. Pruseika. Prakalba buvo viena įspūdingiausių. Publikos buvo pilna salė. P. L. Ona Turauskiūtė padainavo keletą revoliucinių dainų. Revoliucijos ir Kankinių šelpimui surinkta \$28 aukų. Į kuopą įsirašė 5 nauji nariai, jų tarpe dvi moters. N. J. Vabalinkas.

PITTSTON, PA.

Vasario 27 d. turėjome prakalbą Brooklyno graborių Lutkauską. Pakvietė jį VII apskritis SLA. Publikos susirinko: 18 socialistų, 18 katalikų ir 4

tautininkai su kalbėtojam. Ap-sidairęs į taip mažai susirinkusios publikos, pradėjo skųsties, buk netikėtai ir čia viešpatauja jam nepatinkama "public opinion" ir kad jau taip, tai jis daugiau apie nieką ne kalbės, tik apie SLA. Tečiaus bemašydamas žirnius su kopustais, pamiršo ir sulaužė savo prizadą. Peikė kunigus ir tuos Rymo katalikus, kurie jų klauso, o paskui tai ėmė iš eilės visus: socialistai negerai, karciaininkai negerai, negerai tie, kurie ruko, negerai tie, kurie valgo duoną su raugytais agurkais. Negeri socialistų laikraščiai; negerai išdirbta viešoji nuomonė: nereikia viešąja nuomone tikėti. Reikią viešą nuomonę guodoti (kitiems liepia, bet pats ją šmeizija). Kas skaito "Kovą" ir "Keleivį", neis į dangaus karalystę" (panie tego), nes tie laikraščiai išdirbę negerą viešą nuomonę (kad į graborius prakalbą neatėjo daug žmonių).

Aiškino, kad kriauciusių amatas, tai esąs labai pavojingas jo sveikatai (mažai žmonės iš to pasimokins, nes tik vienas kriauciusis buvo prakalbose); žmogus, kurs dirba anglies kasyklose, irgi turis pavojingą darbą; taip-pat visi, kurie dirba bile kokuose fabrikuose, turį pavojingus darbus. Taip aiškino kalbėtojas, bet nepasakė svarbiausio dalyko, tai yra, kuris darbas nepavojingas. Gal graborius? Bet vienas daiktas ir man patiko, tai kad jis uždraudė visiems gert, ir net karciaininkams liepė tą svarbią "komercija" pamest.

Vėliaus gi sakė, kad lietuviai Rymo katalikai visi išnyksiu nuo žemės kamuolio, o jų gentkartės nebeliksią. Tą-pat pranašavo ir socialistams. Girdi, L. S. S. numirsianti, neliksią nė šipuliuko; tiktai, sako, rodydamas pirštu į save, mes vieni liksime. Žinoma, graborius turės visus palaidoti, o tik tuomet patsai mirs!

Išbiaurojęs visus iš eilės buvusius prakalbose, antgalo, kvietė rašytis į SLA. ir prumeruotiis "Vienybę Lietuvinkų" su dovanomis. Tečiaus žmonės per greit išsvetainės išėjo, nenorėdami su dovanų. Gėda SLA. apskričiai už surengimą tokio demoralizuojančio vakaro. Naudos jokios neatnešė, o blėdies labai daug!

Socialistas.

Vasario 25 d. 2 val: po pietų, liko palaidotas laisvose kapinėse Juozas Povilaitis. Kadangi čionai tokios skirtingos šermenys buvo pirmutinės, tai netikėtai susirinko didelis burys laisvai

manančių žmonių. Tikinčiųjų dalyvavo labai maža ir tie patys beveik iš prievartos. Bet atsirado ir tokių senobinių "laisviamanių", kurie tas laisvas šermenis boikotavo; tai buvo tautininkų šulai.

Velionis pastaruoju laiku niekur neprigulėjo, tiktai SLA. 7 kuopai, ir rodosi, jo moteries prašymą "pagelbėt palaidot" turėjo išpildyt kaip tik Susivienijimo kuopos šulai, bet jie ne akių neparodė. Tečiaus visai kitaip su socialistais! Jie bemaž visi iš visų apylinkių susirinko, nors kai kurie velionio gyvyje net nepažino. Tas labai pagirtina ir vienkart lieka pavyzdys.

Velionis, keturioliką metų atgal atvažiavęs į Ameriką, prigulėjo 32 kp. LSS., kaip tik jį susiorganizavo. Vėliaus, kada del prastos tvarkos ta kuopa buvo apmirus, tai ir jis daugiausiai nebeprigulėjo, tečiaus visuomet jis laikėsi socialistų taktikos. Budamas taupus, įsitaisė dviejų gyvenimų namelį, kur likusi našlė Marijona su dukteria ir sunumi galės lengvai išgyventi, gaudami da raņdos už kitą. Velionis turėjo 42 metu. Lai buna lengva jam šios šalies žemelė Laisvose Kapinėse.

Socialistas.

CHICAGO, ILL.

"Naujienu" vakaras buvo 18 vasario. Žmonių buvo netoli tukstančio. Programa nebuvo taip įdomi, kaip buvo garsinta. Drg. Grigaitis kalba buvo geriausia programos dalis. Jis apžvelgė visą lietuvių judėjimą ir nurodė, kokią svarbą turi literatūra darbininkų judėjimui. Toliau kalbėjo apie "Naujienas". Nurodė, kad klerikalai visokiais budais stengėsi pakišti koją "Naujienoms", bet nieko nepesė; sakė, kad "Naujienas" pakrikdžius, tai turėtų pusėtinaai sujudėti žemės ūkiaus.

20 d. vasario Soc. Partijos 16 "Warda" surengė masinį susirinkimą, kad pavarius agitaciją už soc. kandidatus į aldermanus d. Galskj. Turėtų 81 kp. LSS. daugiau atkreipti į tai atdžios, kad liktų išrinktas; bet visai atbulai yra — net masiniam susirinkime tik du jos nariai tebuvo. Kalbėtojai buvo: 15 "wardos" aldermanas Rodriguez, d. Galskj. ir vienas lenkas. Žmonių mažai buvo.

23 vasario įvyko didelis protesto susirinkimas prieš karą, surengtas Draugijų Sąryšio, Shoefafins salėje. Angliškai kalbėjo aldermanas d. Rodriguez, kuris nurodė, del ko kapitalistai nori karo; aiškino, kiek prieš jį užsivarinėjo kiti miesto tarybos nariai, vadindami šalies "išdaviku". Bet jis, nieko nepasidamas, stovėsiąs už darbininkų reikalus iki paskutinio. Paskui d. Grigaitis kalbėjo. Aš da pirmą sykį mačiau d. Grigaitį kalbant tokiu užsidegimu. Visus ragino prigulėti Soc. Partijai, sakė, kad ne užtenka tik socializmą užjauti, bet reikia but partijos nariams, nenorėt, kad už jus kitas dirbtų; sako, jeigu visi darbininkai susiprastų ir veiktų išvien, tai galėtų pasiųsti visus lobininkus, darbininkų priešininkus žiurkių šukuoti. Paskui perskaitė protesto rezoliuciją prieš karą, kuri vienu balsu buvo priimta. Antgalo kalbėjo med. stud. A. Montvidas. Jis publikai pilnai patenkino.

25 vasario moterų progresistų 29 kp. turėjo vakarą Meldazio salėje. Atvaiddinta "Semnergė"; nusisėkė neblogiausia; tik prastą įspūdį darė į publiką, kad buvo labai girdėti suslerio žodžiai. Nežinia kodel, moterų vakare labai maža buvo moterų, vyrų tris sykius daugiau; gal bijojo "sugriešyti", nes tai buvo pirmas gavėnis nedėdienis. Dabar Chicagoj eina du streiku: "dzenitorių" ir moterų drabužių siuvėjų. Laikraščiuose

yra reikalaujama darbininkų tuos darbus. Tai nepadarykit klaidos, darbininkai, neimkite ty darbu.

Vladas.

NORWOOD, MASS.

Drg. V. Kapsuko prakalba.

Ir norwoodiečiai turėjo progą išgirsti to menamojo "peštuko" prakalbą. Bet pasirodė visai atbulai, negu apie jį kalbama, nes d. V. K. nerodo jokio peštukizmo, o tiktai gyvais faktais ir fludnais vaizdais atsiliepia į kiekvieno darbininko protą. Kalbėjo apie dabar gresiantį šiai šaliai karo pavojų. Kalba buvo aiški ir nuosaki ir galėjo sujudinti ir priversti prie protavimo ne vieną darbo žmogų. Jisai aiškiausia išdėstė, kokias gudrias pinksles stato darbininkams visų šalių valdžios bei patriotai, taip, kad ne vienas darbininkas, suklaudintas nėra "tėvynės gynimu", stoja į karą už kapitalistų reikalus. Ir nebuvo svetainė žmogaus, kuriam d. V. K. prakalba nebutų patikus, nes tai prakalba buvo grynai darbininkiška ir kėlė darbininkų klesinį susipratimą. Kalbėjo apie porą valandų, ir publika atdžiai klausėsi. Juo labiau pagirtina, kad d. V. K. nekludė tikybos, nei neminėjo ty menų ir nudėvėtų dalykų, kaip kunigai ir jų gaspadiinės. Po prakalbos atskaitinėjo klausimus, kurių pasirodė visa eilė, bet visus užganėdino. Linkėtina kiekvienai kuopai išgirsti d. V. K. prakalbą.

Kp. Korespondentas.

MONTELLO, MASS.

V. Kapsuko prakalba.

Tik porą dienų prieš jį atsilankymą netikėtai gavome žinią telegrama, jog pas mus 24 d. vasario š. m. kalbėsias d. V. Kapsukas. Toki svarbi žinia pas mus, kuopiečius, sukėlė didelį entuziazmą ir staiga paskleidė žinią po visą mūsų koloniją apie d. V. K. busimą atsilankymą.

Atėjo paskirta diena: žmonių prisirinko pilna svetainė. Pasirodžius ant pagrindų kalbėtojai, publika plojo delnais, sveikino. Prakalbos tema buvo apie gudrią kapitalistų politiką, kaip gudriai jie moka surengti karus ir įvesti visuotiną kareiviamą, kad ir čia, Amerikoje; nurodė, kaip jį įvedė Anglijoj ir kt. Prakalba buvo įspūdinga. Publika labai ramiai laikėsi ir atdžiai klausėsi. Visi susirinkusieji liko pilnai užganėdinti.

Nairietis.

ROCHESTER, N. Y.

Vasario 24 d. LSS. 7 kp. surengė draugišką vakariene. Publikos buvo pusėtinaai. Buvo marga programa: "Aido" choras sudainavo kelias dainas, vadovaujant d. Fidui; deklamavo R. Dobiutė, S. Indriunas, L. Vaitkaitė, Spaičienė ir A. Dobiutė; šis deklamavo labai gerai. L. Vaitkaitė ir M. Dagis atvaiddino dialogą, "Ljudi Mergaitė"; tai publikai patiko. Da buvo linksmų šokių, kuriuose dalyvavo ne tik kuopiečiai, bet ir parapijonų buvo; neziurėjo, kad ir gavėnia. Publika laikėsi labai gražiai ir visi liko užganėdinti vakaru ir vakariene.

L. Vaitkaitė.

CARNEGIE, PA.

SLA. 128 kp. vasario 8 d. surengė diskusijas tema: "Ar reikalingas karas Jungt. Valstijoms su Vokietija?" Visi pripažino, kad ne; tiktai vienas sakė, kad jeigu jis kariautų ir nuo karo lauko sugrįžtų, tai jam butų garbė.

Vas. 15 d. LSS. 108 kp. surengė diskusijas tema: "Ką darbininkams gero duoda SLA. ir kitos panašios draugijos?" Išsiaiškino, kad ne SLA., ne kitos panašios draugijos darbininkams nieko gero neduoda, tiktai, reikalui atėjus išmoka iš tų pinigų, ką patį sumokėjo.

Vas. 18 d. LSS. 108 kp. surengė masinį susirinkimą prieš

karą. Angliškai kalbėjo d. Weber soc. sekmadienio mokyklų organizatorius iš Pittsburgho, o lietuviškai buvo zadėjęs kalbėti d. V. J. Venckunas iš McKees Rocks, Pa., bet nežinia del kokios priežasties neavyko. Buvo priimta protesto prieš karą rezoliucija ir pasiųsta Jungtinių Valstijų prezidentui. Aukų surinkta padengti lėšoms \$5.37. Publikos kai tokiam susirinkimui, tai buvo maža.

Vasario 21 d. LSS. 108 kp. surengė prakalbą LSS. keliaujančiam org. d. J. V. Stilsonui. Tema buvo: "Kas tai yra socializmas, ir ką jis žada?" Prakalba susirinkusiems labai patiko, nes pirmu kartu tokią naudingą prakalbą Carnegies lietuvių išgirdo. Aukų LSS. namui surinko \$38. Publikos susirinko labai mažai, mat da tiktai antra diena buvo po baliui, tai, turbūt, buvo "plaid out". J. Ga—kas.

ROCKFORD, ILL.

11 vasario buvo vyčių manevrai. Jų generolas A. Račkus darė "oblavą" "avių" ir "avinų". Ne kaip tesisėkė; tai supykęs iškeikė socialistus.

18 vasario Moterų Progr. Susivienijimo 5 kuopa surengė prakalbą; kalbėjo A. Montvidas, — pirmu kart apie karą, kurį rengia Amerikos ponai ir prieš kurį tapo išnešta rezoliucija. Antru kart kalbėjo apie moterų reikalus; daug satyros vartojo, kas publikai patiko. Taip jau buvo keletas dainelių, duetų ir deklamacijų; tik nesmagu, kad negalima buvo suprasti, ką pirminkė perstatė. Publikos buvo apie 300 asmenų.

Tos-pat dienos vakare S. J. Ratelis turėjo lavinimosi diskusijas tema: "Kodel moters nedalyvauja sykiu su vyrais draugijose". Tuli diskusantai labai silpni buvo, nesilaikė temos; po diskusijų jaunimas linksmai pažaidė.

Valkata.

LAWRENCE, MASS.

Citizen klubo prakalbos; muštynės.

Kaip kitur, taip ir pas mus yra "Citizen" (piliečių) klubas, kuris jau gyvuoja keletą metų ir yra skaitlingas nariais. Nors užvardytas "citizen" klubu, bet maža ty "citizenų" teturi piliečių popierę, tiktai politikuoja visų Lawrence'o lietuvių vardu. Tai yra politikierių klubas, ir kada ateina kokių nors politikierių rinkimas į miesto valdonus, tad klubas gauna rudžio nuo politikierių ir balsuoja už tuos, kurie daugiau pafundija; tai tiek politikos tėra.

Citizen klubas laiko kambarį Common gatvėj, kur sekmadieniais nuo 10 val. ryto iki nakties vėlumai šinkuoja. Šimet miesto administracija "wholesale'ninkams" uždraudė rudį vežti į tokius klubus, kurie neturi miesto leidimo. Todėl ir lietuviams užtruko ta karvutė.

Klubiečiai, pritrukę šinkiaus 25 d. vasario parengė prakalbą, kad gavus daugiau narių. Kalbėjo miesto advokatas ir kun. Micevičius; prakalbomis užganėdino publiką. Bet "citizenai" savo svetainėje ipratė tarp savęs negražiai elgtis, todėl ir prakalbose nemoka žmoniškai apsieiti: net dvi muštynės iškėlė; pas duris viena pora apsimušė ir tapo išskirta; palaukus biskutų, pamatėm, kad ir vėl du klubo nariai laikosi už gerklų viduryj svetainės.

Jau kelinti metai, kaip klubas taikosi statytis svetainę, bet vis palieka toliau. Pernai metais p. Z. Jankauskas, dabartinis klubo pirmininkas, giedojo "Vien. L.", kad klubas svetainę statysias už \$50,000 ir kai grybas, tuojau išdygsianti, bet ir po šiai dienai da nedygsta ta svetainė. O dabar gal ir visai nedyls, nes kai rudžio nebėra, tai tuli nariai sako: "O kamgi tos svetainės reikia?"

Citizenas.

MOLINE, ILL.

LSS. 179 kp. 25 vasario turėjo prakalbas. Kalbėjo A. Montvidas iš Chicagos. Nors žmonių buvo nedaug, bet pasekmės puikios. Kalbėtojas aiškino apie socialistus ir socializmą ir kvietė rašyti į Socialistų Partiją. Publika liko užganėdinta kalbėtojam, ką liudijo tankus delnų plojimas. Čia-pat susirinkime įsirašė 10 naujų narių, jų tarpe kelios moters, ir visi užsimokėjo už 3 mėnesius išaugšto. Keletas vyrų ir 3-4 moters da prizadėjo įsirašyti sekamam mitingui. Taigi dabar Moline tarp mažų kolonijų stovės pirmoji vietoj, nes kuopa turės 30 narių su viršum ir, kas svarbiausia, apie 10 moterų. Garbė moliniečiams; lai ir kiti ima iš jų pavyzdį.

Pertraukoj puikiai padeklamo p. Dučienė. Apdengti lėšoms surinkta \$12.45.

Dabar kuopa, turėdama tiek narių, rengiasi prie veikimo, žada vaidinti porą veikalų ir da kvieist kalbėtoją, kad padarytų visus Moline lietuvius socialistais. Geriausio pasisekimo.

Šilunas.

MONTELLO, MASS.

Drg. V. Kapsukas savo prakalboj aiškino, kokią pragaistį neša darbininkams karas. Jo kalba buvo turininga ir pilna gyvenimo patvirtintų faktų. Publikos atsilankė tris šimtai su viršum. Po prakalbų d. Kapsukas su vietos draugais turėjo trumpą pasikalbėjimą apie kai-kuriuos Sąjungos reikalus.

Ant rytojaus įvyko P. L. M. S-mo 22 kp. masinis mitingas su dainomis, vaidinimais, prakalbotomis ir tt. Programą pradėjo "Marselietė", kurią sudainavo moterų būrelis. Vėliau sekė da pora dainelių, eilių, deklamavimas, muzikos gabalėliai ir tt. Prakalbą pasakė d. S. Michelsonas. Publikos buvo kupina svetainė. Į kuopą įsirašė tuzinas naujų narių. Beje, susirinkime buvo matyt uoliai platinant darbininkų literatūrą. Geriausio pasisekimo mūsų draugėms!

P. B.

Mano patėmijimas iš prakalbų. Kuomet atsieina vieną dieną girdėti bent kelias prakalbas, pavyzdžiui, kaip vasario 25 d., tuomet, sudėjis jas į vieną, atsvarsčius, pasirodo, jog tuli mūsų inteligentai krypta net iš tikrojo kelio. Paimkime, kad ir draugą Michelsoną. Nors ta dieną So. Bostone 60 kuopos diskusijose didelė didžiūma sąjungiečių, ten buvusių, kelios dešimtys draugų, nurodė "Kel." nr. 8 paklaida, kur buvo pasakyta, kad lietuviai būtų atsargėsi su protestais prieš karą; jeigu ir protestuoja, tai lietuvių vardo turį neminėti, nes, "Kel." redakcijos nuomone, lietuviams gali delei to grėsti pavojus ir tt. — vienok, S. Michelsonas to visai nepaiso. Štai tą pačią dieną jam surengtose L. M. Progresyvio Sus. 22 kuopos prakalbose Montelloje, po rezolucijos perskaitymui d. S. M-nas štai ką pasakė 450 susirinkusiųjų: "Aš čia neminėjau lietuvių vardo todėl, kad tas lietuvių yra pavojinga. Valdžia, išgirdusi, kad lietuviai protestuoja prieš karą, gal išvaryti iš darbo arba į kalėjimus susodinti."

Užteksią, anot jo, ir to, kad Montello "citizens" protestuoja, nors ištikrųjų piliečių buvo mažda dalelė. (Jei mitingo didžiūma nesutiko su tokiu "jų kailio saugojimu", turėjo įnešt pataisą į paduotąją rezoluciją. Rd.) Montellietis.

NEW YORK, N. Y.

Propagandistų Ratelis.

New Yorko Prop. Rat. turėjo linksmą vakarą Rand School kambariuose. Svečių atsilankė mažai, galima sakyti tik vieną propagandistą, kurių yra apie 20 šią žemą. Vakaras tęsėsi ilgai, nes visiems buvo smagu pažaisi. Pagaliau buvo tam specialė...

visi liko užganėdinti. Buvo prakalbėlių ir prelekcijų programa. Prelegentai vieni skaitė iš rašto, kiti sakė iš atminties ir stebėjosi kai-kurie patįs iš savęs, kad pirmiau nieko nežinoję, o dabar jau siek-tiek supranta. Drg. C. A. Herman paskaitė gražią ir interesingą paskaitą aš Sokrato gyvenimo. D. P. P.

CHICAGO, ILL.

Vasario 25 d. L. M. P. S. A. 29 kp. statė scenoje "Senmergė". Dainavo "Aido" choro moterų skyrius, vadovaujant J. Mecerui. Buvo ir deklamacijų. Viskas išėjo labai gerai. Kalbėjo d. M. Dundulienė. Trumpoj savo prakalboj paaiškino, kas nori Ameriką įvelti į Europos kruviną karą,—tai žudymo įrankių fabrikantai,—ir jeigu karas bus, tai tie, kurie šaukia darbininkus į karą, patįs nestatys savo krutinės prieš vokiečių kulkas, bet sėdės ramiai viešbučiuose ir lauks telegramų iš karo lauko. Taigi dabar darbo žmonėms laikas suturėti karą. Siųskim protestus prieš rengimąsi karan.

Toliau kalbėtoja aiškino apie L. M. P. S., kad ta organizacija susitvėrė ne tam, kad save išsigarsinus ir ne tokiu tikslu, kai buržuazinių sufragisčių organizacijos — prieš vyrus kovoti, — bet kad veikus politiko, kartu stojus su darbininkais vyrais prieš beširdį kapitalizmą, kad, visiems kartu veikiant būtų galima greičiau išsikovoti geresnes gyvenimo sanlygas.

Vakaras nusisekė labai gerai; žmonių buvo daug. Linkėtina, kad moters ir toliau veiktų. Ten Buvęs.

BINGHAMTON, N. Y.

Korespondencijos pataisymas.

Korespondencija iš Binghamtono, tilpusi N 8 "Kovos" nevisai teisingai aprašo d. J. V. Stilsono prakalbas. Korespondencijoj sakoma: "Dievo muzikantas" paklausė: kokie yra socialistų laikraščiai? Drg. Stilson atsakė: "Kova" ir "Naujoji Gadydnė"; "Laisvės" ir "Naujienos" tai tiktai socialistų rėmėjos". Bet turėtų būti šitaip: kada p. K. Vaičiūnas paklausė, kokie yra socialistų laikraščiai, tai d. Stilson atsakė: "Kova" ir "Naujoji Gadydnė", nes tai yra Sąjungos leidžiami; o "Laisvė", "Naujienos" ir "Moterų Balsas" taip-pat yra mažiau daugiau socialistiniai.

A. Brazdžionis.

CLEVELAND, OHIO.

Vasario 18 d. vietos amer. socialistai surengė didelį protesto susirinkimą prieš karą. Kalbėta angliškai, vokiškai, slavokiškai ir ungariškai. Buvo ir lietuvių geras būrelis. Po prakalbų parduvinėjo atvirutes, ant kurių buvo išspaudinta protestas prieš karą ir prez. Wilsono antrašas. Susirinkimo vardu pasiūsta protesto telegrama.

Vasario 21 d. LSS. 3 kp. turėjo savo extra susirinkimą ir nutarė, kaip greit bus galima, surengti masinį susirinkimą tikslu protestuoti prieš karą; taip-pat nutarė ir kitas vietos draugijas kvieisti, kad prisidėtų prie to protesto susirinkimo. LSS. 3 kp. Korespondentas.

WORCESTER, MASS.

Vasario 18 d. LSS. 40 kp. surengė protesto mitingą prieš karą. Kalbėjo F. J. Bagočius. Išnešta protestas prieš karą. Vakare ta pati kuopa turėjo prelekciją iš tikybos istorijos; prelekgentas buvo F. J. Bagočius, kuris savo uždavinį gerai atliko. Žmonių buvo gana daug, ypatingai dieną. Aukų surinkta apdengti lėšoms \$19.59.

Vasario 22 d. kalbėjo d. V. Kapsukas "Kovos" red. prakalbose, kurias surengė LSS. 40 kp. Jo prakalbos tema buvo: Kam karas reikalingas ir kaip gražiai kapitalistai liautį įtraukia į ka-

lą. Drg. V. Kapsukas nuosakiai klausimą išaiškino ir žmones kurkas geriau užganėdino, negu kiti kalbėtojai. Lėšoms apdengti surinkta apie \$6. Žmonių buvo nedaugiausia, nes nebuvo išgarsintos prakalbos, ir antra, daugelis dirbo tą dieną.

25 d. vasario L. M. P. S. 2 kp. turėjo prakalbas. Pirmą kalbėjo d. Z. M. Puišutė tema: "Moteris praeties gadydnė ir jos vargai". Kalbėtoja gana gerai savo uždavinį atliko. Kalbėjo pusantros valandos. Man da pirmą sykį teko išgirsti iš moteries tokią įspudingą ir nuosakią kalbą. Antras kalbėjo d. J. Neviackas, tokia-jau tema, tik daugiau pasakėjo apie Lietuvos moteries praicitį. Į L. M. P. S. 2 kp. įsirašė per prakalbas 20 narių su viršum. Kupiškio Vabalukas.

BROOKLYN, N. Y.

27 vasario įvyko protesto prakalbos, kurias surengė L. M. P. S. 1-ma kuopa tikslu kvieist moteris kovot su gyvenimo brangumu. Kalbėtojai penki kalbėjo. Pirmiausia kalbėjo d. K. Petrikienė, angliškai kalbėjo Perkins, žydiškai Medelienė, liet. Budveičiūtė ir L. Pruseika. Kalbėtojai aiškino gyvenimo pabrangimo priežastis ir kaip reikia kovot su tuo brangumu. Žmonių susirinko labai daug, pilna New Plaza Hall; ypatingai moterų buvo labai daug. Vienu balsu išnešė protesto rezoluciją prieš maisto brangumą.

25 vasario Tautiškam Name įvyko balius-koncertas, kurį surengė Vaikų Draugijėlė, kuri yra LSS. 19 kuopos globoj. Nors ir gavėnios laikas, bet žmonių prisirinko labai daug, veik pilna svetainė. Be šokių, koncerto programa buvo gana įvairi; ją išpildė veik vieni vaikučiai, išskiriant Aido chorą, kuris sudainavo keletą dainelių, vadovaujant gerb. Eremino, su dainavo keletą dainelių ir vaikčių choras, vadovaujamas g. Eremino. Vėliau šokiai tęsėsi iki vidurnaktiui. Draugijėlė turės ir pelno.

28 vasario vakare įvyko gaisras viršui "Laisvės" redakcijos. Atvažiavę ugnagesiai, užgesino gaisrą, bet ir "Laisvei" nuostolių padarė, kuomet vandensio pripylė; gal nė neišeis "Laisvės" N 18.

Pranas Bukšnis. K. Tamošius.

TRUMPOS ŽINIOS

DETROIT, MICH.

LSS. 116 kp. savo susirinkime vas. 18 d. nutarė surengt vakarą su šokiais. Visas pelnas skiriamas "Nauj. Gadynei".

Wilkes Barre, Pa.

Vas. 10 d. kalbėjo d. J. V. Stilsonas; sutvarkė LSS. 9 kp. reikalus; į kp. įsirašė vienas narys. Vas. 18 d. Keistučio dr. jos susirinkimui įnešiau, kad priimtų protesto rezoluciją prieš karą. Nienius ir kiti patriotai mano įnešimą atmetė ir liepė daug nešnekti, nes galį arėtuoti. Drg. Tabaras tvirtai stoji už protesto išnešimą, — bet nieko negalėjome padaryti. — S. Pietaris.

Bayonne, N. J.

Vasario 20 d. čia paėmė šliubą pas lenkų kunigą M. F. Trakimas su Al. Artuginiute, kuriuodu dėjosi socialistais, nors soc. kuopai nepriklausė. Vestuvėse be kitų, dalyvavo ir d. L. Pruseika.

Pašalinis.

Haverhill, Mass.

LSS. 144 kp. organizatoriaus D. S. Uzdavinio pasidarbavimu vasario 25 d. suorganizuota L. D. L. D. kuopa iš 13 narių; visi užsimokėjo metinę mokesį. Pirm. išrinkta Marcelė Stravins-

kiūtė, sekr. A. Matulevičius, ižd. J. Jurkunas. Kuopelė nutarė surengt kovo 25 d. prakalbas; kalbės d. Smelstorius. LSS. 144 kp. vasario 18 d. statys scenoj vieną karo tragediją ir "Jaunystės karštį". — B.

So. Boston, Mass.

13 metų kudiķis baisia nusiūtė, užsivertęs verdancios kavos puoda, pas J. Boimilą, 352 Athens St. Nuvežtas į ligoninę; sako mirsiąs. Kai-kurie kaltina tokiuose atsitikimuose tėvus, kad nepriziuri kudiķių. Bet jud darbininko moteris delei darbų daugumo negali visada stovėti prie kudiķio; o delei neturto kiti kambariai esti nešildomi; tad ir lieka kudiķi prie pečiaus, kad ausis ar kojas nenušaltų. Iš to gi nelaimių atsitinka. — M. Zaruskas.

Klaidos atitaisymas.

Praicitam "Kovos" num. iš S. Bostono buvo manoma pranešta, kad "Erškėčių Taku" busią statoma scenoj 14 d. vasario; bet tai bus statoma scenoj 21 d. vasario, Dudley Opera House. N. J. Vabalininkas.

Sąjungos Reikalai

V RAJONO LSS. KUOPOMS.

Kai-kuriose V Rajono kuopose buvo manoma gauti kalbėtoją ir surengti maršrutą vien tik protestams prieš karą. Žinoma, aš tą uždavinį pildžiau; stengiausi gauti kalbėtojų, bet tai pasirodė negalima, kadangi manomas gauti kalbėtojas atsisakė aplankyti mūsų rajoną delei ligos. Kvieisti kitą neparanku, ir trumpa laiko. Delto pranešu kuopoms neleisti veltui laiko ir su protestais nelaukt kalbėtojų.

Deugai sąjungiečiai, mūsų socialistų kiekvieno uždavinys suprasti, ar rengiamas karas darbininkams reikalingas, ar ne. Priegtam ir nesocialistai darbininkai turėtų matyti karo šmėklos bausimą ir žinot, kaip ją pasitikti. Bet mūsų, socialistų, šventas uždavinys jiems pagelbėti: tame darbe, kur jie patįs sau negali išsiaiškinti šito svarbaus klausimo.

V Rajono LSS. kuopų sekretoriams ir organizatoriams štai kokį patarimą duosiu: Kuopos pačios turi stengtis savo susirinkimuose kuogriezčiausių išnešti rezolucijų prieš rengiamą karą.

Kuopų nariai, kurie prigulite pažangesnės draugijos, kiekvienam susirinkime raginkite savo draugus protestuot prieš karą. Toliaus, jud mes sueinam ir brolius katalikus, darbininkus, ypatingai darbe; raginkim juos; lankytime jų susirinkimus, aiškinkim jiems reikalingumą protesto prieš karą. Nejaugi tie mūsų broliai nori ir laukia tos skerdynės?! Ne, jie jos nenori, tik nežino budo, kaip ją šalint.

Jų vadovai nepadedą jiems dalyką suprast, bet, priešingai, stengiasi pastumt j karo sukuryt. Eikim mes jiems į pagalbą. Tai jau vienas mūsų darbas bus padarytas gana stambus.

Dabar delei masinių susirinkimų protesto rezolucijoms; tai galima atlikti ir vietos draugams, kadangi šituo momentu visi darbininkai užsiėmę mintimis, apie rengiamą karą. Bus lengva juos sušaukti į tokius masinius susirinkimus, plačiau išgarsinus šaukiamo susirinkimo svarbą. Susirinkusiems vistik gali rasti tų pačių draugų, kurie paaiškintų, kam reikalingas tas susirinkimas, kokie jo tikslai ir kokios jis turi svarbos darbo žmonių minioms. Tai svarbiausia. Toliau, reikiant, galima perskaityt atsišaukimai-proklamacijos prieš karą ir tai jau įves publiką į dienos tvarką ir parodys, kas norima atsiiekti. Jeigu jau vietos kuopos nė šito neįstengtų atsiiekti, neturėtų

nė ką savo draugų pastatyti, nė susirinkimo vedėjų, tai gali pasikviesti iš artimiausios kuopos zinomą draugą, kuris galėtų tai atlikti. Na, ir bus mūsų pačių svarbus darbas atliktas. Tik, draugai, nesnauskit ir skubinkitės prie savo tikslo.

Baigdamas, velyčiau visoms V Rajono kuopoms parsitraukti iš "Kovos" išleistų proklamacijų, kurias pagamino LSS. Pild. Komitetas. Tai yra svarbiausia dalyti nesuspriususių darbininkų minioms.

Draugai! Bukim mes patįs vadovai ir vadovaukime tiems darbininkams, kurie trokšta vadovų, bet neturi.

V Raj. org. J. Ramanaukas.

NEW YORKO APYLINKĖS DRAUGAMS.

Pranešimas ir kvietimas.

Pranešu visiems LSS. IV Rajono draugams, kad LSS. IV Rajono Jubilėjinė Vakariėnė įvyks kovo 25 d. "Kaiserhof Garden" viešbutyje, 327 Washington gatvės, Newark, N. J. Vakariėnė rengiama tikslu paminėti 10 metų LSS. IV Raj. gyvaviams; galėtų suvažiuoti visos apylinkės draugai į socialistų pasilinksminimą, kad pasidžiaugus nuveiktu darbu.

Todel prašome visus LSS. IV Raj. draugus ir tolimesnius atsilankyti į šią vakariėnę. Kaina asmeniui \$1.25.

Programos Komisija jau veikia ir programa susidės iš socialistinės ir dailės sričių. Tikėtai užsisakyti galima pas vietos kp. draugus arba atsiunčiant pinigų, reikalauti iš LSS. IV Raj. sekr. D. P. Pelk, 202 Wayne St., Jersey City, N. J.

Ar pamenat, kada įvyks vakariėnė? Kiek jums reikia tiketų? LSS. IV Rajono sekr. D. P. Pilka.

DEL KLINGOS RAŠINIŲ.

Liter. Komitetas nutarė Klingos raštus talpint, "išbraukus iš jo visas "provokacijas", "juodašimčius" ir kitus koliojimosi žodžius". Redakcija prašė, kad išbrauktų, kas yra brauktina pats Lit. Komitetas. Bet tuo tarpu senasis Lit. Kom. nustojo veikęs; o kuomet naujajam buvom besirengią pasiųst tuos rašinius, gavome žinią, jog Klinga išstojo iš Sąjungos. Galutino nutarimo, kas dabar daryt su tais rašiniais, klausiamo naujojo Lit. Kom-to.

Kučinsko rašinius "Kam tai meluot" ir "Išklauskite mano žodžio" siunčiame Lit. Kom-tui. "Kovos" Red.

DELEI "KARĖ-KO DELEI?" SUVĒLINIMO.

L. D. L. D. nariai, kaip praneša sekretorė d. Benesevičiūtė, labai susirupinę ir nerimaują kada gi, pagaliaus, tas garsusis d. Kirkpatricko veikalas "Karė—Ko Dėlei?" bus atspausdintas?

Draugai, truputėlj kantrybės! Jūs turėtumėte suprasti, kad tai didžiuliai veikalai ant greitųjų nesidaro. Ypatingai dabartiniu laiku, kuomet "Kovos" spaustuvėj spauzdinama net 3 laikraščiai: "Kova", "Nauj. Gad." ir "Moterų Balsas", esame darbų net perdaug prislėgti. Spaustuvės darbininkai daug sykių be poilsio turi dirbti virš laikį netik paprastais vakarais, bet ir subatvakariais ir žargi nedėldieniais. Daugiau darbininkų nusamdyti negauname, nes veik visoms spaustuvėms jų stoka.

Be to, veikalo antrasis korektas kiekvieno mušimo skaito patsai vertėjas V. K. Račkauskas. Kol rašiniai suvaikščioja, susigaišina daug laiko. Pavyzdyn, "Karė—Ko Dėlei?" turi 12 mušimų. Siunčiant korektas vertėjuj, veik kiekvienas mušimas susigaišina po 5-6 djenas, gi 12 mušimų jau vienoms korektoms sudaro 2 mėnesiu laiko.

Tečiau, nežiurint tų visų sunkiųjų aplinkybių, galiu pasakyti, kad veikalas jau baigiamas spauzdzinti. Liko tik 4 mušimai. Spauzdzint bus užbaigtas apie pabaigą šio mėnesio. Brošiuravimas knygtaisiams paims gal apie savaitę laiko. Taigi pradžio balandžio galima bus jau šį visų laukiamąjį veikalą nariams išsiuntinėti.

Šiaip ar taip, o vienas kitas prailgintas mėnesis lai draugų kantrybės neišemia. Jeigu atsiminsime, kad veik tokio pat dydžio veikalas "Moteris ir Socializmas" buvo spauzdinamas apie 2 metu, o šį veikalą atspauzdzinsime per 3 mėnesius, tai pasirodys, kad veikalas buvo spauzdinamas dargi labai apskuriai.

P. Kurkulis, "Kovos" adm.

ŽARIJOS

"Keleivis" persergsti lietuvius atsargiau protestuoti prieš karą, nes iš to esą galįs ištikti lietuviams didelis pavojus. Hm. gal ir teisybę "Kel." kalba, bet tai reiktų perspėti ir socialistus, kad jie savo vardu neprotestuotų. Nejaugi "Keleiviu" lietuviav brangesni už socialistus, kad šių nepersergsti?

Klausykite, ar tik jau nesiartina svieto pabaiga, kad "viso labo tik varamistra" Šimkus net trims kunigams sykiu vieną pamokslą pasakė? Ir kas to galėjo tikėtis nuo vargamistros? Lukšij Juozas.

Norėčiau paklausti, kur bus lietuviškas Sibiras, kada kleriškai ir tautininkai "gaus lietuvių-latvių respubliką". Išanksto Šliupą informuokite, kad surastų tokią vietą. Remeika.

Tamsios motinos savo vaikus baubais gėzdina. Kunigai pėla, velniais parapijonus gėzdina. Kapitalistai uždarymu dirbtuvių darbininkus gėzdina, širvydiniai "socialistai", pabėgimu iš kuopų ir Sąjungos baugina. Vergas.

Kada prasidėjo Europos karas-pragaras, tada Tananevičius pildavo ilgiausius "editorialus" savo trumpoms atminties dienraštij "Ka-ke": — kad šitas karas užsitęstų bent metą ar du, tai Amerikai atsieitų pamatyt tokio gerbuvio, kokio da nėra mačiusi. Ir agituodavo savo skaitytojus nešti dolerius į jo banką. Taigi kaip tik tuompat "gerbuvio sezonu" prisiėjo atkreipt kojas į duris "Ka-ku" dienraščiu. Bet kada jau tas gerbuvis buvo pribrendęs, kai slyva, tik skint ir dėt į burną,—kai tik tuom laiku ir bankas persikėlė pas nabašninką "Kako" dienraštį, po ščyrai atliktos ausinės.

Kada d. Vasaitis da gyveno Amerikos Detroite, tai taip sau buvo, nė sausas, nė šlapias laisvamanis, bet kada persikėlė atgal į Londoną, tai suvis kas kita; ne tai kad sugeba iškarpyti iš laikraščių atsiųst, bet jau ir du straiptnius pagamino begindamas tikrai amerikancų gaziėtų taktiką. M-ža Ilaitė.

Kazin p. St. Šimkus ar ne "praliuzys" džiabo dievo muzikantu budamas, o prieš kun. Kemėšį rašydamas. Gal bus kas nauja, kad jau vienaplaukiai pradeda kukštėtis?

"Lietuvos" redaktorius p. Balutis agituoja ginti Ameriką. Žiurėsim, ar tik vienas p. Balutis stos į Amerikos kariuomenę, ar da ir lietuvišką "vzvody" suorganizuos.

"Laisvėj" buvęs gaisras be ugnies. "Laisvė" nesudegt, tik sušlapo. Bruder Putz

LSS. NAMO FONDAS

LSS. NAMO F. APYSKAITA nuo 24 vas. iki 3 kovo, 1917. Drg. J. V. Stilsono maršruto trečioji savaitė: nuo 17 iki 24 vasario, 1917 m.

Aukos:

Table of donors and amounts for the LSS. NAMO F. APYSKAITA fund. Includes names like Baltušnikas M., Liutkus V., etc., with amounts in dollars and cents.

Table of donors and amounts for the LSS. NAMO F. APYSKAITA fund. Includes names like Skladas J., Vainilavičius F., etc., with amounts in dollars and cents.

Table of donors and amounts for the LSS. NAMO F. APYSKAITA fund. Includes names like Bostik S., Aviza A., etc., with amounts in dollars and cents.

Table of donors and amounts for the LSS. NAMO F. APYSKAITA fund. Includes names like Grybas J., Paskacinas G., etc., with amounts in dollars and cents.

Advertisement for 'TRISINGIAUSIA IR GERIAUSIA LIETUVISKA APTIEKA' (The Best and Most Lithuanian Pharmacy) located in Boston.

Advertisement for 'JUS GALETE IŠAUGITI PLAUKUS' (You Can Save Your Hair) featuring an illustration of a woman and text about hair care.

Advertisement for 'PATARMĖS MERGINOMS' (Advice for Young Women) by F. Stropus, offering advice on health and life.

Advertisement for 'ŠTAI TAMTOS PROGA' (This is a Great Opportunity) for the American School of Languages in Chicago.

Advertisement for 'Dr. Samuel Gordon's Dispensary's' located at S. W. Cor. 4th & McKean Streets, Philadelphia, Pa.

Advertisement for 'Musų Pagarsėję Žiedai yra Tokie Kokius Mes Skelbiame.' (Our Favorite Rings are Like Those We Advertise) by SOL. LEVIT.

Advertisement for 'Baisenybės Karės Kančių' (Terrors of War) by J. CARTUN, located at 401-3-5 South St., Philadelphia, Pa.

Advertisement for 'Vyrai ir moters nenustokit vilties!' (Men and women, do not lose hope!) for HOFFMAN'S BITTER WINE, featuring an illustration of the wine bottle.

Advertisement for 'VERGIJOS' (Wife) and 'BOROL' (Borol) medicine, with an illustration of a woman and text about health benefits.

Advertisement for 'PAIN-EXPELLER' (Pain Expeller) medicine, featuring an illustration of a person in pain and text about relief.

Advertisement for 'NUSIPIRKITE' (Buy) for 'Visiems naudinga' (Useful to all) by M. M. DOVIDAITIS, located in Wilmington, Del.

Vietos Žinios

"SPINDULĖLIUI" SEKASI.

Vaikų mokyklėlė "Spindulėlis" vis auga ir auga lankytojų skaitliu; ir visas mokymas eina pasekmingai: Keletas vaikų pušėtinai jau pasilavino; pav. kad ir Šalčių vaikučiai, kurie taip gerai gali publikai cilutes deklamuoti, kad S. Šalčiūtė net L. M. P. S. 11 kp. prakalbose gavo gyvų gėlių bukietį už puikų deklamavimą. Kurie norite, kad jus vaikučiai mokėtų lietuviškai skaityti ir rašyti, leiskite juos į "Spindulėlio" mokyklėlę vakarais. Mokymas bus utarninko ir pėnycios vakarais. Pradžią pusė astuntos val. Latvių klube, 535 N. 7th gatv. K.

MOTERŲ PROGRESISČIŲ PRAKALBOS.

Nedėlioį kovo 4 d. Liet. Taut. svėtainė L. M. P. S. 11 kp. surengė prakalbas su pamarginimais. Kalbėjo d. K. Petrikiene iš Brooklyno. Kalbėjo apie priedastis maisto brangumo ir riaušių, kurios dabar kyla delei to, ir abelnai apie moterų darbininkų judėjimą, aiškindama, ką turime daryti, idant tą visą pitką panaikinus. Jos kalba buvo labai aiški ir publikai labai patiko. Daugelis stebėjosi, kad moteriškė, darbininkė taip puikiai gali kalbėti ir taip nuosakiai aiškinti įvairius klausimus. Po prakalbai buvo visų vienu balsu priimta rezoliucija prieš maisto brangumą ir karą (Žiurėk rezoliuciją apžvalgoje). Paskiau buvo deklamacija. Deklamavo eiles d. A. Liutkuvienė, Drizienė, E. Driziuikas, Stefanija Šalčiūtė ir Edmundas Šalčiukas. Pastarieji yra nariai vaikų draugijėlės "Spindulėlio". Geriausiai deklamavo muzikėlė mergaitė Stefanija Šalčiūtė, už ką gavo gyvų gėlių buketą.

Vėliau kalbėjo d. N. Stilsonienė apie rengiamą vasario 5 d. visų tautų moterų demonstraciją prieš brangumą ir ragino eiti į eiles demonstruoti; d. V. Kapsukas trumpai kalbėjo apie cukerninkų streiką ir ragino streikinius laikyti vienybėje; o kitus darbininkus remti juos. Paprašius publikos aukauti — suaukavo \$11.88. Kadangi svėtainės lėšų padengimui L. M. P. S. 11 kp. nereikalavo, tad visi pinigai eina streikieriams.

Prakalbas pradėdant ir baigiant dainavo LSS. 1 kp. choras. Dainavo labai puikiai, kad net kelius sykius publika iššaukė dainuoti.

Nors oras buvo labai baurus ir kunigėlis stengėsi nuvyti, koliodamas ir gązdindamas plakatu dalintojas, nuo bažnyčios, vienok žmonių susirinko apie 500. Į L. M. P. S. 11 kuopą įsirašė 13 naujų narių.

Daugiau tokių prakalbų! Kovojanči prieš brangumą.

ZBYŠKA KUNDROTA BUVO UŽTRENKĖS.

Pereitą subatą, Taut. salėj buvo surengtos lietuvių drutuoliui A. Kundrotui su lenkų drutuoliu Vi. Zbyško imtynės. Laidžybės tarp abiejų drutuolių ėjo iš \$1000.

Kadangi Taut. salės pagrindos visai mažos, tai imtynių rezultatas labai prastas: Zbyška Kundrotą taip nelaimingai pataikė galva į sieną, kad tik po 15 minutų Kundr. galėjo nuo grindų atsikelti. Tukstantis dolerių paliko neišlaimėta.

Imtynių žiurėti buvo atsilankę ir kitas stipruolis lietuvių ristikas P. Žilinskas. Jam imtynės Phila. bus surengtos už dviejų savaičių. Znyblys.

IŠ LOKALO SUSIRINKIMO.

Pereito sekmadienio vakare buvo Philadelphiaj Socialistų lojalų "generalis" mėnesinis susirinkimas. Buvo šaukiama visi

nariai, kurių Philadelphiaj yra 1,500. Atėjo tiktai 20. Abejota, ar verta turėti susirinkimas su tiek maža narių. Nutarta, kad susirinkimas nieko daugiau neveiktų, tik gyvenimo brangumo komisijos raporto išklaustų. Susirinkimo balsavime dalyvavo tik 14. Du sykiu balsai užsikirto: 7 už ir 7 prieš įnešimą, — ir pirmininkas Schenk savo balsu nusvėrė. Delei atsilankusių skaičiaus mažumo nesvarstyta svarbiųjų klausimų. Bet, kada buna ir svarbių klausimų, o kairesnių draugų (iš atėvių) permažai teateina, tai draugai amerikoni paprastai daro tarimus, nesivadudami tikrais socializmo principais ir taktika. Delegates.

SVARBI NAUJIENA PHILADELPHIČIAMS.

Draugai darbininkai, kurie norite ir matote reikalą pasimokinti aritmetikos ir lietuvių gramatikos (rašybos), nepamirškite lankyti vakarinę mokyklėlę, kurioj pamokos buna 322 N. 9 St., Republikonų klubo kambaryuose, kas pėnycios ir subatos vakarais, nuo 7 iki 9 val. Pėnycios vakarais d. Skibirdis mokina aritmetikos, o subatvakarais d. V. Kapsukas lietuvių rašybos.

L. K. K. Komitetas.

KUNIGAS IR MOTERIS.

Prieš Liet. Moterų Progr. Sus. prakalbas aš ir kelios kitos narės buvom paskirtos plakatų išplatint. Iki prakalbų liko vos kelios valandos, delto nedėlioį nuėjome pas bažnyčią ir ten pradėjom plakatų dalinti. Rodos, tuose plakatuose nebuvo nieko priešingo tikėjimui. Jame buvo kviečiamos moteris apsilankyti į prakalbas, kuriose bus kalbama apie moterų skriaudas ir maisto brangumą. Bet, matyt, mūsų įiegamasčiams labai nepatinka moterų kova prieš mūsų išnaudojimą ir brangumą. Gal kun. Kaulakiui rodosi, kad da visai nebrangu, nes jam visos ko užtenka? Jis visuomet skaniai pavalgęs, net ir taukinių užsiauginęs — ką jam reikią tas brangumas? Ir štai jisai, išbėgęs iš bažnyčios, bažnytiniiais rubais apsilvilkęs, pradėda garbinti plakatų dalintoją draugę Semrakiutę. Pamačius taip elgiantis su mano draugėmis, aš prisitartinau artyn, ir įiegamstis man pradėjo savo "šventą evangeliją" porinti. Kaip ir pritinka "tikram" Kristaus mokslo skelbėjui, jis ėmė šaukti, kad čia nevalia dalinti plakatų. Aš jam pasakiau, kad čia publikos vieta, ne jo. Tada jis, jau nebesusivaldydamas, ėmė rėkti:

—Traukitės iš čionai, lervos, paleistuvės!

—Ar taip ištikrųjų išrodom? —paklausiau aš. Priminiau, kad už tai teisme gali atsidurt.

Tada jis pradėjo policija gązdinti ir taip bauriai koliotis, kad nė laikraštėje apie tai negalima rašyti. "Pats toksai" — pasakiau aš. Žmonės protingesni pasirodė: jie buvo beužpuolę ant manęs; bet kada aš paaiškinau, kad mes šaukiame moteris kovot prieš brangumą, o tam pilvuziti brangumas nerupi, tada jie nusiramino, ir mes pabagėm plakatų dalinti.

A. J. Jatužienė.

AUKOS PHILADELPHIJOS STREIKAVUSIEMS SIUVIMO DARBININKAMS.

Philadelphiaj laike kriaučių streiko surinkta \$150 aukų nuo Philadelphiajos biznierų, draugijų ir pavienių asmenų. Pirmiausia aukoją Lietuvių Republikonų Klubas \$15; So. Side Lietuvių Pašalpinis Klubas ir Sv. Juozapo draugija po \$10; po \$5 aukoją: Lietuvių Muzikantų Dr. ja, A. Užumeckis, J. J. Kaulakis, Stasis Vasikonis, A. Leistrumas, V. Varževičius ir A. K. Abraitis; po \$3: V. Kapsukas, G. Kutra ir J. K. Z.; po

\$2: J. Poška ir Sabas Mankus; po \$1: J. Bravinskas, A. Driuktenis, A. Varnauskas, J. Aleksna, Fr. Užkurelis, P. Mikonis, A. Petkus, Ripinski, B. Urbow, A. Kubelčikas, M. C. Sarol, S. Vaslanovič, P. Kurkulis, J. Stasiulevičius, A. Sheposkis, M. Lutvinskis, J. Matulis, V. Dapšis, L. Mickevičius, A. Žalis, Kentrus broliai ir M. Kalėda. Vietos Liet. Moterų Progr. Susivienijimo kuopa surengė prakalbas, surinko \$18.20 ir paaukėjo streikuojantiems kriaučiams. Du liet. I. W. W. unijos organizatoriai J. Griktas ir K. G. Geležėlė savo prakalbose Pittsburgh, Pa. surinko \$2.60 ir paaukėjo streikuojantiems siuvėjams. Kurie aukoją mažiau, kai vieną dolerį, tai jų vardų visai neskelbiame. Philadelphiajos kai kurie biznieriai, daugiausia bučeriai, aukoją tik po 10c ir tai da kai kurie išniekino kriaučius, ant žemiausio laipsnio pastatė; girdi, kriaučiams visai streikas nėsąs reikalingas. Bet mes į tai visai nežiurėdami, savo darbą smarkiai dirbom ir tuom tarpu streiką išlaimėjom: gavom valandas sumazinti ir po \$1 mokesčio pridėjo savaitiniams darbininkams, b štukiniams nuo 13 iki 20 procentų. Išviso aukų surinkta su smulkiais \$152.00.

I. W. W. ir A. C. W. of A. Suvien. Komitetas.

ŠIRDINGAI ACIUI!

Meldžiu patalpinti šiuos mano padėkos žodžius dd., kurie gelbsti man mokintis, šelpdami mane finansinai. LSS, 244 kp. (Akron, O.) \$31.50, d. J. S. Mazeika (iš Youngstown, O.) \$23.60; d. J. Čečeta (iš Cleveland, O.) \$5.00. Visiems aukojusiems tariu širdingiausiai aciū. Jusų V. Andriulevičius, Valparaiso, Ind.

Kuopų Susirinkimai

MONESSEN, PA.—LSS. 166 kp. susirinkimas įvyks 11 d. kovo 10 val. iš ryto pas drg. J. Stočkų, 1133 McMahon Ave. Visi draugai malonėkite pribūti. — Kp. Valdyba.

HARRISBURG, ILL.—LSS. 187 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 11 d. S. Litvinavičiaus salėj, Dorrisville, Ill., 2 val. po pietų. Visi draugai ir draugės, priklausanti prie šios kuopos, malonėkite pribūti. Labai daug svarbių reikalų yra. Nepamirškite kiekvienas ir naujų draugų atsivesti su savim. Sekr. J. Missius.

BROOKLYN, N. Y.—LSS. 19 kp. susirinkimas įvyks 11 kovo, 2:30 val. po pietų. Sokol Hall, 190 Grand St., Brooklyn, N. Y. Šis susirinkimas yra svarbus. Ateikite butinai užsimokėti. Sekr. J. Undzius.

NASHUA, N. H.—LSS. 192 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 10 val. ryto, 11 d. kovo, paprastoj svėtainėje po num. 2 Factory St. Malonėkite visi atsilankyti. Turime svarbių reikalų. Sekr. K. Barauskis.

HARTFORD, CONN.—LSS. 49 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks 11 kovo, Anglų Socialistų svėtainėje po N 11 Central Row, kaip 6 val. vakare. Draugai ir Draugės! Malonėkite visi atsilankyti paskirtu laiku, nes turim daug svarbių reikalų apkalbėti, ir kurie skolingi kuopai ir Sąjungai, malonėkite atsilyginti. — Sus. sekf. V. Tirva.

KENOSHA, WIS.—LSS. 58 kp. mėnesinis susirinkimas įvyks kovo 11 dieną 2 val. po pietų pas drg. A. M. Pakšį, 317 Maplewood Ave. Draugai! Malonėkite atsilankyti į laiką: taipgi atsiveskite naujų narių. Šis susirinkimas bus po pietų, todėl visi draugai turės progos atsilankyti. Rašt. J. Marcinkevičius.

LSS. III RAJONO Kuopoms ir Draugams. Mielai draugai ir draugės! Malonėkite pildyti III Raj. įstatymus, suilyg kurių reikia siuntinėti trimėnesinius raportus, kurių reikalauja III Raj. nutarimai. Kurios kuopos jau dabar ėsate užsilikusios ir da neprisiqit, tai busiu priverstas garsinti organe "Kovoj" jusų apsilėidimą.

Po rinkimų, man palikus III R. organizatorium, išsiuntinėju visoms kuopoms, nurodydamas adresą, kurio turėtų siuntinėti organizatoriui reikalingus dalykus, bet ir to neprišaikot. Da ir dabar paduosiu savo

adresą, kuriuom siuntinėtumėt kas reikalinga organizatoriui.

Wm. J. Vance, 809 — 8th St. W. P. McKees Rocks, Pa.

HARTFORD, CONN. Didelės prakalbos.

Rengia L. S. F. Komitetas Majestic Theatre, 174 Asylum St., nedėlioį 11 d. kovo. Prsidės kaip 1:30 po pietų. Kalbės F. J. Bagočius, miesto majoras Hagerty ir d. Beeby. Prie to, bus orkestra ir High School mergaitės dainuos. Įžangasidabrinė kolekta prie durų. Visas pelnas skiriamas del lietuvių nukentėjusių nuo karės. Kviečame visus atsilankyti. L. S. F. Kom-tas.

PAJIESKOJIMAS.

Pajieskau savo dėdės Vinco Kizlaičio. Pirm 8 metų gyveno Gardner, Mass. Meldžiu atsisaukti, arba kas žino kur jis dabar gyvena, meldžiu pranešti Jonui Žekui, 1526 So. Front St. Philadelphia, Pa. (11)

REIKALAUJAME VYRŲ.

Turi būti teisingi, užsitikinti, rimti, geri ir turi kalbėti lietuviškai. Tie, kurie bus darbštūs, turės gerą ateitį ir galės uždirbti \$5.00 į dieną mūsų kompanijoj. Mes išmokinsime jus bizniškų gabumų ir duosime \$14.00 į savaitę. Ateikite arba atsisaukite po šiuo adresu:

P. RODIE, Business Broker, Real Estate Trust Bldg. Broad and Chestnut St., R. 940 Philadelphia, Pa.

Kelstone Phone Main 14-28. Bell Phone Lombard 2506. Dr. Philip ROVNO 423 Pine St. PHILAD., PA. Priėmimo valandos: Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak. Galima susikabnet rustakel ir tenkiskat.

Advokatas ir Notarius K. Krauceziunas

403 Lyon Building SEATTLE, WASH.

Veda provas asabiškai visuose suduose. Pribuna į kitas valstijas ant pakvietimo, taip gi duoda patarimus per laiskus.

Dr. E. G. Klimas

Gydytojas ir Chirurgas 2700 E. Ann St., Phila., Pa. Priėmimo valandos: Ryte 8—10; Vakare 6—8. Nedėliomis, ryte 8—10. Phone Kensington 3521

Rosenbaum, SENIAUSIA Lietuviška Banka Philadelphiaj, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausų linijų laivų. Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai. Agentūra geležinkelių tikiety. Parduodamo geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtialų Valstijų. 605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

"Patamsio Galybė"

Penkių aktų drama, parašyta Levo Tolstojaus. Stato Scenoje LSS. 19 Kuopa SUBATOJ, 10 D. KOVO-MARCH, 1917 McCADDIN HALL Berry Street, Brooklyn, N. Y. (Tarpe 2-os ir 3-čios gatvių)

Gerbiamoji Publika! Šis veikalas yra parašytas garsiausio pasaulj rašėjo Levo Tolstojaus ir atvaizdina, kaip tamsų žmonėliai nupuola doroj ir atsiduria kalėjime. Jis atvaizdina tamsių valstiečių gyvenimą ir į kokią bedugnę jie įgrimsta. Taigi kiekvienas pasistengkit atsilankyti pažiūrėti šio veikalą. LOŠIME DALYVAUJA APIE 35 YPATOS. Pradžia 8-tą valandą vakare. Įžanga: 25c; 35c; 50c; 75c ir \$1.00. LSS. 19 KUOPA.

COSMOPOLITAN GARMENT CO.

a didžiausia Lietuvių dirbtuvė nuo lietaus apsiaustų-reinkoutų 164 Summer St., Brockton, Mass. Musų agentas A. Slesarunas tuks orderius po Penna. valstija; jam galite pilnai užsitikėti, nes mes už jį atsakome. Mes darome iš geriausių audimų, ir darbą atliekame kuogeriausiai. Pirmos klesos reinkautus, pilnai gvarantuojam, — darome krautuvėms ir į Olselius, ir pavienius orderius. Jeį kurios krautuvės norite pukai padaryti reinkoutus,—rašykite mums, o mes pasiūsim sampelus, arba agentas pribus į Jusų krautuvę. COSMOPOLITAN GARMENT CO. S. MILCHIUS. Business Manager 164 Summer St., Brockton, Mass.

Kada Kovo Mėnesio Vėjai Pučia

—tie šalti, drėgni vėjai, kurie orą daro nepakenčiamu, jus galite turėti šilumą, nusiramimą ir užsiganėdinimą kiekviename kambaryje su gazu šildomu pečium. Visada po ranka — atsukti arba užsukti šilumą, taip, kad Jus tik mokėsite už šilumą, kurią suvartosite. Parankus, švarus ir Ekonomiškas Reznor gazu šildomas pečius \$3.85 iki 11.85. Kitų išdirbysčių \$3.11 iki \$5.25. Musų įgaliotiniai paaiškins Jums plačiau apie tai, kaip Jus galite nusipirkti su lengvais mokesčiais.

The United Gas Improvement Co.

Broad and Arch Streets 1706 North Broad Street 2209-11 North Front Street 4419 Frankford Avenue 135-37 South 52nd Street Broad and Tasker Streets Germantown & Maplewood Av. 4236 Main Street, Manayunk.